

døveblad

09/10
NOVEMBER 2009

DANSKE DØVES LANDSFORBUND

Tema: SPORT, SVED OG SAMMENHOLD

FULD SKRUE NATASCHAS SKUD ER SÅ HÅRDT, AT DET KAN SENDE EN VOKSEN MAND TIL TÆLLING **ULRIK WILBEK**: DØVE OG HØRENDE SKAL INTERESSERE SIG MERE FOR HINANDEN **DØVE PÅ TOPPEN** MEN HVAD MED STØTTE FRA TEAM DANMARK? **DJÆVLENS ADVOKAT** INTERVIEW MED SPORTSCHEF I DANSK HANDICAP IDRÆTS-FORBUND

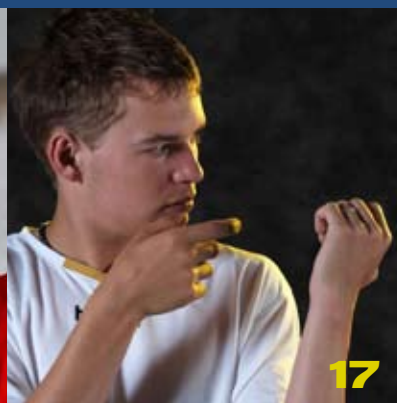
ANNONCER

4	LEDER
5	KORT NYT
20	CARL BECKER FESTIVAL PÅ CASTBERGGÅRD
24	BARNET, SPROGET OG LIVET
28	LÅN MIG PÅ MENNESKEBIBLIOTEKET
29	HISTORIENS MEST STORSLÅEDE DEAFLYMPICS
32	VOXPOP: DE VAR MED TIL DEAFLYMPICS
34	CASTBERGGÅRDSYNDROMET
36	DEBAT
37	KLUMME

tema

TEMA: SPORT, SVED OG SAMMENHOLD

12	FULD SKRUE
15	DØVE OG HØRENDE SKAL INTERESSERE SIG MERE FOR HINANDEN
17	DØVE PÅ TOPPEN - MEN HVAD MED STØTTE FRA TEAM DANMARK?
18	DJÆVLENS ADVOKAT

Døvebladet november 2009
119. årgang
ISSN 0908 – 9454

Officielt organ for:
Danske Døves Landsforbund
Forældreforeningen Bonaventura

**Protektor for Danske Døves
Landsforbund:**
H.K.H. Kronprins Frederik

Danske
Døves
Landsforbund

Bonaventura
Forældreforeningen for døve og tunghøre børn

Redaktion:
Birgitte Oppermann (konstitueret
ansvarshavende redaktør)
bo@deaf.dk

Pernille Glad
(redaktør, de faste sider)
pg@deaf.dk

Gitte D. Iversen
(redaktør, Bonaventura)

Charlotte Buch (redaktør,
familiesiderne)

Redaktionsgruppe:
Pernille Glad
Birgitte Oppermann

Korrektur:
Lene Hempel, Lise Mikkelsen og
Jørgen Sandholt

Sekretariat og ekspedition
Danske Døves Landsforbund
Snaregade 12, 1.
1205 København K
Kontortid: man-fre 9.00-13.00
Tlx.: 3524 0915
Alm. tlf.: 3524 0910
Fax: 3524 0920
E-mail: ddl@deaf.dk
Hjemmeside: www.deaf.dk

**Generelle henvendelser
angående Døvebladet skal
fremover rettes til:**
Kim Kanstrup Kjeldsen,
ansvarshavende redaktør, på
e-mail til dovebladet@deaf.dk

**Stillingsannoncer, stof til
Opslagstavlen og Nyt om
Navne rettes til:**
Pernille Glad, redaktør, de faste
sider, på e-mail til pg@deaf.dk

**Alle henvendelser vedr.
annoncer rettes til:**
Jan Uhrskov Kristensen
Alm. tlf: 86 89 89 71
Mobil: 21 60 44 78
E-mail: jan.ddl@mail.dk

Deadline og udgivelse
Næste nummer af Døvebladet
udkommer den 1-3. december
2009. Deadline for næste
nummer er ca. en måned før
udgivelse.

Redaktionen påtager sig intet
ansvar for uopfordret materiale.
Redaktionen forbeholder sig ret
til at forkorte og redigere breve
og artikler, der optages i bladet.
Synspunkter, fremført af de
enkelte skribenter, dækkes ikke
nødvendigt af forbundet eller
redaktionen.

Oplag:
4.000

Abonnementer:
3288 (kontrolleret af FMK)

Layout:
Synergi
Marinebuen 11
4700 Næstved
Tlf.: 7027 9003

Tryk:
Glumsø Bogtrykkeri A/S
Østergade 17B
4171 Glumsø
Tlf.: 5764 6085

Forside-foto:
Tomas Kold

AF HENRIK HOUGAARD, HB-MEDLEM

BÅDE BREDDE- OG ELITEIDRÆT ER VIGTIG FOR DØVE

Jeg er blevet bedt om at skrive denne lederartikel om døvaidræt, måske fordi jeg er meget sportsinteresseret, og fordi idræt generelt engagerer mig. Jeg gør det med glæde, fordi jeg synes, at idrætten er vigtig og spændende for mig, men også fordi jeg mener, at idrætten berører os mennesker i mere eller mindre grad.

Idrætten er vigtigt for os, og vi har nogle unge talenter på højt niveau, bl.a. Natascha Ohlendorff (senere i bladet). Hun er et godt forbillede for de unge udøvere og kan inspirere kommende unge talenter til at satse på et højere niveau ved at træne sammen med hørende. For at komme på et højt sportsligt niveau, tror jeg, at det er nødvendigt at træne sammen med hørende.

Men breddeidræt er også vigtig. Vi ser dagligt i medier, hvor vigtigt, det er med motion, og hvor stor betydning et sundt helbred/liv er for os. Vi skal give kroppen udholdenhed og styrke via motion, og undersøgelser viser, at en halv times motion om dagen er nok! Hvad er god form? En krop som fungerer godt, som giver velvære og skaber grundlag for

et harmonisk liv, psykisk balance og en god indsats i hverdagen.

Derfor er jeg nok lidt bekymret for døvaidrætten i Danmark, fordi jeg kan se, hvor svært det er at rekruttere især de unge. De er jo vores fremtid. Jeg ved jo ikke, hvordan døvaidrætten vil udvikle sig i fremtiden, men døvaidrætten må bevares uanset alder og sprogkoder – hørehandicap (døv, hørehæmmet, CI-brugere).

Jeg mener også, at det er vores opgave, at døvaidrætten skal ud i søgelyset, dvs. markedsføres mere, så det bliver nemmere at få sponsorer, så døvaidrætten kan udvikles. Vi skal også understrege, hvor væsentligt, det er med eget idrætsmiljø for døvaidrætsudøverne. Døvaidrætten er jo en del af døviekulturen. Med idrætten som basis og tegnsproget som kommunikation skabes et fælles, socialt fællesskab, som er helt specielt.

Eget idrætsmiljø for døve er også af stor betydning for den døves identitet, personlighedsudvikling og sprogudvikling.

Når jeg ser tilbage på min tid som sportsudøver, bl.a. som deltager i Deaflympics syv gange, hvoraf de fem gange var som aktiv og to gange som leder, så kan jeg uden tvivl konstatere, at jeg har fået mange minder for livet – og nye venner.

I dette års Deaflympics var der 4500 aktive og officials fra 85 lande af sted, og selvom det ikke blev til mange medaljer, så har DDI alligevel brilleret ved at skaffe så utrolig god økonomisk støtte og opbakning til de aktive udøvere i Deaflympics. Det er imponerende. Flot.

Læs reportagen i dette nummer og se de mange billeder fra Taiwan.

Ses vi om fire år i Grækenland – Deaflympics, enten som aktiv, som tilskuer eller som official?

redaktøren

Fra min skoletid husker jeg særligt idrætstimerne som stjernestunder. Både i min folkeskole – og senere på Slagelse Gymnasium, hvor jeg blev student fra den særlige idrætslinje. I min fritid gik jeg til håndbold og badminton – og selv i dag kan jeg blive helt høj af at banke en fjerbold over nettet – især hvis jeg vinder. Mine børn dyrker sport. Min kæreste løber og spiller basket (nå ja, og ser måske også lidt for meget sport i tv). Sport er god kilde til livskvalitet – og selv her på DDL løber vi sammen og er ved at lave en løbeklub. Sport. Sport. Sport. Måske også til at blive lidt træt af og noget af en prøvelse, hvis hverken ben eller lunger vil, som man selv vil.

I dette tema kommer vi vidt omkring. Vi møder håndboldtalentet Natascha, der både har power og hårdt hop-skud, vi går tæt på toppen i Team Danmark og hører dem, hvorfor de ikke støtter DDI og døveidrætten. Og vi tager langt væk til Taiwan, hvor vi her følger de danske atleters anstrengelser ved Deaflympics.

I decembernummeret viger jeg pladsen for Kim, den nye redaktør. Hurra.

Rigtig god læselyst.

Kærlig hilsen
Birgitte Oppermann

Døvebladets nye redaktør

På DDL har vi arbejdet hårdt på at få ansat en ny redaktør. Vi har derfor den fornøjelse at fortælle, at vi har ansat Kim Kanstrup Kjeldsen som den nye redaktør for Døvebladet fra den 1. oktober.

Kim kommer fra Thy og har gået på Aalborgskolen. Han er uddannet bromatolog og har lang erfaring med forskellige typer organisationsarbejde. I en årrække har Kim bl.a. arbejdet som folkeskolelærer på Kastelsvejskolen.

- Jeg er blevet rigtig godt modtaget af kollegaerne her på DDL. Det første, der mødte mig om morgenen på min første arbejdsdag, var smil og ord som hjertelig velkommen. Der var brød og frisklavet kaffe og en velkomsttale for mig og en præsentationsrunde. En helt igennem dejlig modtagelse. Jeg har set meget frem til at sidde ved redaktørbordet og begynde at udforske den del af verdenen, der er noget særligt her på Døvebladet, fortæller Kim.

Kim er i gang med arbejdet med det samme og arbejder nu på decembernummeret, som du kan glæde dig til at finde i din postkasse den 15. december.

Velkommen til Kim!

ANNONCE

TEGNSPROGSKURSER AALBORGSKOLEN Forår 2010

Aalborgskolen tilbyder tegnsprogskurser for forældre og pårørende i Aalborg. Herudover kan vi efter aftale arrangere bestilte kurser. Ring og hør nærmere eller rekvirer en brochure.

Kontakt Lene R. Pedersen, Aalborgskolen tlf. 9931 8809

NYHEDER PÅ TEGNSPROG I ESTLAND

I Estland har de i de sidste 11 år tegnsprogstolket nyhedsprogrammet "Aktuaalne kaamera", men fremover er det døve selv, som vil stå for udvælgelsen og formidlingen af nyhederne.

Den 31. august gik den estlandske udgave af Nyheder på Tegnsprog i luften og bliver nu udsendt dagligt kl. 19.20.

Forinden havde seks døve været på kursus i journalistik, samfundsfag, skærptræning mm. på den estlandske public service-station ERR. Som en del af kurset aflagde kursisterne et besøg hos den finske udgave af Nyheder på Tegnsprog i Helsingfors for at se, hvordan de producerer tegnsprogsnyhederne.

'DEAF LIFE' I JAPAN

Det amerikanske magasin 'Deaf Life' er blevet udgivet i femten år. Nu vil udgiveren, Michael Moore, række ud over de amerikanske grænser og begynde at udgive bladet i en japansk version.

'Deaf Life Japan' vil udkomme i januar 2010 med nye udgivelser hver anden måned.

Bladet bringer forskellige facetter af døvesamfundet med portrætter af markante døve personligheder, artikler om døves historie, undervisning, kontroverser og kultur.

Læs mere på deaflife.com og deaflifejapan.com

Danskstøttet døveprojekt i Etiopien

AC Børnehjælp har siden 2005, med støtte fra Danida, kørt projektet 'Tal med de døve', der går ud på at give døve i Etiopien bedre muligheder for at blive integreret i samfundet.

Her oplyser de om det at være døv ved at køre kampagner i radio og TV og ved lokale møder. Herudover har de tilbudt undervisning i tegnsprog på Mekanissa-skolen i Addis Ababa til forældre og søskende af døve, så de kan kommunikere i familien.

Projektet på skolen blev afsluttet i juli, og projektet har arbejdet på, at erfaringerne herfra skal gives videre til andre døveskoler i Addis Ababa, Etiopiens hovedstad.

Kilde: Udvikling nr. 5/2009

Rekordbestillinger på tegnordbogen

Selvom vi har fået Ordbog over Dansk Tegnsprog på nettet, er der stadig interesse for den gamle tegnordbog.

I slutningen af september strømmede det ind med bestillinger – af en eller anden grund mange flere end der plejer – så Lise fra receptionen fik travlt med at pakke de over 100 ordbøger, og få dem sendt af sted.

Og hvem er det så, der bestiller ordbogen? Kundekredsen er meget blandet og består bl.a. af tolkestuderende, en specialskole, der bruger Tegn til Tale, en mand, der har fået en døv kæreste og en tandplejer, som gerne vil have et eksemplar af ordbogen liggende på alle sine klinikker.

Der er fortsat mulighed for at købe ordbogen gennem sekretariatet, men vi kan også anbefale den elektroniske ordbog, der i modsætning til den trykte ordbog viser hvordan man bruger tegnene (med video-sekvenser) og forklarer i hvilke sammenhæng et givent tegn kan bruges. Se den elektroniske ordbog på tegnsporg.dk

Nyt fra deaf.dk

Digitalt TV-møde i DH

Den 30. oktober afholdte Danske Handicaporganisationer (DH) en konference med fokus på tilgængelighed på digitalt TV.

Forlængelse af forældrevejlednings- projektet

Servicestyrelsen har bevilget et halvt års forlængelse af forældrevejledningsprojektet.

Retssagen mod WFD

Det første retsmøde har fundet sted i sagen mod WFD.

Oversættelse af handicapkonventionen

FN's handicapkonvention skal oversættes til dansk tegnsprog.

**Du kan tilmelde dig
vores nyhedsbrev på
deaf.dk**

**Det er gratis og
uforpligtende.**

CI

hele vejen rundt

AF KATRINE JOHANNSEN
ESKELUND,
KONSULENT, KJ@DEAF.DK

I disse år bliver flere og flere børn med CI enkeltintegreret i almindelige folkeskoler rundt omkring i landet. Disse børn møder ikke nødvendigvis andre børn med CI i det daglige, og behovet for at være sammen med andre i samme situation begynder at blive mere og mere tydelig i litteraturen om CI.

"CI – hele vejen rundt" ser denne gang nærmere på en af de muligheder, som børn med CI har for at møde andre i samme situation.

Center for Høretab i Fredericia har gennem en årrække arrangeret sommerkurser for børn med høreapparater og børn med CI, som alle er enkeltintegrerede i den almindelige folkeskole. Denne gruppe af børn har særligt behov for at møde ligestillede, hvor børnene har mulighed for at snakke sammen om de udfordringer, de oplever i hverdagen .

"Børnene er meget bevidste om, at det til tider kan være hårdt arbejde at være den eneste med CI i en folkeskoleklasse, og langt de fleste oplever en stor glæde ved at være sammen med andre i samme situation", fortæller Annette Bonde Nielsen fra Center for Høretab.

Hvert år må arrangørerne sige nej til en del af de børn, som søger om deltagelse i sommerkurset. I sommeren 2009 deltog 40 ud af ca. 60 ansøgere. Kurset byder udover det sociale samvær også på en masse aktiviteter og ture. Sidst men ikke mindst giver kurset børnene mulighed for at afprøve og få træning i at bruge tekniske hjælpemidler.

Du kan læse mere om kurserne her: www.cfh.dk

CI – hele vejen rundt slutter i denne omgang. Katrine J. Eskelund går på barselsorlov til december. Mette Sommer vil fremover skrive her om deafhood, døvekultur og tegnsprog.

ANNONCER

ANNONCER

TEKST: PERNILLE GLAD
FOTO: DØVEFILM

DDL KÆMPER FOR NYHEDER PÅ TEGN- SPROG

Danske Døves Landsforbund har kontaktet kulturminister Carina Christensen i håb om at kunne bevare Nyheder på Tegnsprog. DDL mener nemlig ikke, at DR's beslutning om at lukke NPT den 1. november er retmæssig.

Ifølge public service aftalen skulle DR foretage en undersøgelse af NPT. Denne undersøgelse er nu foretaget, men giver ikke svar på spørgsmålet, om det er forsvarligt at lukke NPT.

Undersøgelsen er nemlig foretaget på et for spinkelt grundlag med kun tre kvantitative spørgsmål. Spørgsmålene forsøger ikke at belyse, hvilken betydning NPT har for døve og hvilke grupper af døve, der har gavn af programmet.

DR har ikke villet foretage sig yderligere og mener, at døve kan klare sig med tegnsprogs-tolkning på 'Tegnsprogskanalen'.

ELISA KLEJS:

"... Der er stadig en gruppe, der bedst kan og vil følge med i NPT ift. "Tegnsprogskanalen". Bortset fra det økonomiske, har DR ellers ingen grund til at slette det fra deres sendeflade..."

TOMAS KOLD ERLANDSEN:

"... Det betyder, at vi ikke får nogen daglig nyhedsudsendelser, som kan tilrettelægges til målgruppen af døve. Og ikke mindst er det en døv nyhedsoplæser, og det skaber en god identifikation..."

TROELS MADSEN:

"... Enten skal vi være med til at hæve niveauet i NPT betydeligt, så det kan leve op til vores generelle forventninger, eller også må vi lukke det og nøjes med den hurtignakkende tegnsprogskanal..."

KLAUS HÅRDELL, HB-MEDLEM:

"... Selvom det ikke giver en økonomisk besparelse for DR at lægge NPT i aftentimerne, vil vi alligevel argumentere for, at de skal ramme alle typer af døve seere iflg. public serviceaftalen..."

CLAUS JUL LARSEN, HB-MEDLEM:

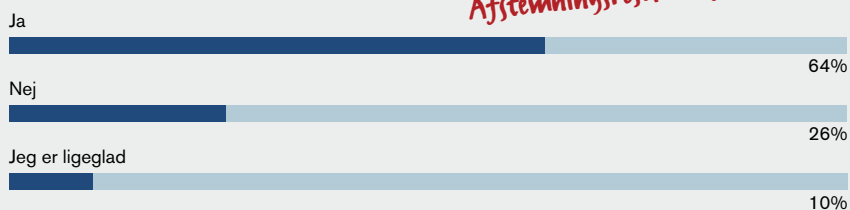
"... Det er DDL's holdning, at alle skal have lige adgang til informationer. Hvis en gruppe af døve ikke kan følge tolken i Tegnsprogskanalen, så er NPT et godt alternativ. Hvis alternativet bliver frataget denne gruppe, får alle IKKE lige adgang..."

Kommentarerne er fra bloggen på www.deaf.dk og er blevet forkortet og redigeret af redaktionen

Sig din
mening på
deaf.dk

ER DET FOR DÅRLIGT, HVIS DR LUKKER NYHEDER PÅ TEGNSPROG?

Afstemningsresultat fra deaf.dk

Kommunerne og regionerne holder i november valg for den nye periode 2010-2013. Danske Handicaporganisationer (DH) skal også finde kandidater til DH-lokalafdelinger og handicapråd rundt om i kommunerne. Mange kommuner beder også om at få valgt folk til forskellige råd, nævn og udvalg. Ligestillingsloven kræver af os, at man bidrager med lige mange mænd og kvinder.

VÆR MED TIL AT PÅVIRKE LOKALT I DH

HVORFOR SKAL VI MED?

For os døve er det vigtigt at påvirke lokalpolitikken rundt om i kommunerne på handicapområdet. Pt. har vi 20 repræsentanter for døve i lokalafdelingerne (ud af i alt 98 kommuner), hvor der sidder repræsentanter fra forskellige handicaporganisationer, heriblandt Danske Døves Landsforbund. Vi vil gerne have flere endnu.

Du kan påvirke, om alt for døve fungerer godt - fx er der tegnsprogs-web på kommunernes hjemmesider, tolk til alle møder med kommunen osv? Nogle gange kan lokalpolitiske sager lettere give adgang til nationale løsninger ved pres på lokale politikere og presse.

HVIS JA, HVAD SKAL DU GØRE?

1. Læs i folderen "Når du repræsenterer DH", som du kan downloade på: www.handicap.dk/Naar-du.pdf
2. Få din nærmeste døveforening, gerne med DDL's vejledning (se navne nedenunder), til at indstille dig som repræsentant for DH-lokalafdeling og handicapråd (én i hver kommune) med et skema.
3. Få døveforeningen til at kontakte DDL til at rekvirere skema. Døveforeningen sender skemaet til DH-lokalafdelingens formand, som typisk skal have det i november.

4. Når du er indstillet og med i lokalafdelingen, skal du sammen med andre i afdelingen repræsentere hele handicappolitikken, dog med døvepolitik i baghovedet.

5. Lokalafdelingen med de nyvalgte repræsentanter mødes, og deres bestyrelse (eller forretningsudvalg) udpeger, hvem der skal sidde i handicaprådet, det lokale beskæftigelsesråd (LBR), frivillighedsråd, diverse klageråd m.fl.

Liste over samtlige døve repræsentanter i DH-lokalafdelinger og handicapråd kan du finde på www.deaf.dk, landsforbundet. Der er også gode informationer på www.handicap.dk – under menu-punktet tillidsfolk.

Pt. er Knud Søndergaard formand for DH-lokalafdelingen i Hvidovre og Ole Rønne-Christensen i Faxe. Flere døve sidder i handicaprådet. Nuværende repræsentanter kan genvælges ved at bede om at blive indstillet igen. Du skal helst være medlem af en forening under Danske Døves Landsforbund eller Danske Døves Ungdomsforbund. Du får løbende info og mulighed for kursus fx indblik i handicapkonventionen fra DDL.

Se mere på deaf.dk under Landsforbundet > organisation > lokalpolitisk arbejde

KONTAKT FOR EVT SPØRGSMAÅL

Interessepolitisk konsulent på
DDL: Mette Sommer, ms@deaf.dk

Kontaktperson for DDL's
bestyrelse: Klaus Hårdell,
haardell@mail.dk

Natascha Ohlendorff har et mål
– og hun skal nok nå det.

FULD SKRUE

TEKST: BIRGITTE OPPERMANN
FOTO: TOMAS KOLD

Jeg er ret forventningsfuld, da jeg sidder i taxaen sammen med Tomas Kold på vej til Lyngby Hallen for at møde Natascha. For jeg skal ikke møde hvilken som helst Natascha – men hende med efternavnet Ohlendorff, som udover at have været Danmarks yngste håndboldspiller på landsholdet også har et skud så hårdt og præcist, at det kan sende selv en voksen mand til tælling. Vi har en aftale kl. 16 til interview – og hun er der. Lige på slaget. Med håret redt tilbage i en stram knold og i sportstøj. Klar til at give den fuld skrue til træningen, der begynder kl. 17.

FRA HESTE TIL HÅNDBOLD

Natascha Ohlendorff er 20 år, går på sidste år på en særlig Team Danmark-ordning, har en kæreste og spiller håndbold på Gladsaxes 1. divisionshold i håndbold. Men det har ikke altid ligget i kortene, at pigen med det hårde hopsrud skulle have en karriere som håndboldspiller på topplan. Heller ikke selvom hele familien faktisk er bidt af sporten og selv spiller:

- Alle i min familie spillede håndbold, men alligevel gik jeg til ridning, da jeg var lille. Det var det, som jeg interesserede mig for. Af en eller anden grund, så sagde min far også altid, at jeg var for tynd og for lille til at spille håndbold, siger hun og smiler.

Disse ord er i dag gjort til skamme. Natascha er nu en smuk, 1,80 meter høj kvinde – og har absolut ikke problemer på den front. Senere skulle det også vise sig, at Natascha faktisk er langt bedre til håndbold end til heste – og at hun har talentet, der skal til for at gøre sig gældende på absolut topniveau i Danmark.

YNGSTE DEBUTANT NOGENSINDE

Siden Natascha debuterede i en alder af bare 14 år på 88-89 ynglinge-landsholdet og blev topscorer i sin anden kamp, har der været særlig opmærksomhed omkring hendes særlige talent:

- Jeg begyndte med håndbold, da jeg var 8 år samtidigt med, at jeg red. Jeg gad

egentlig ikke gå til håndbold, fordi jeg havde min egen pony – men stoppede alligevel med ridning, da jeg var 12-13 år gammel. Og pludselig gik det bare enormt hurtigt. Jeg kom på ynglinge-landsholdet og var Danmarks yngste landsholdsspiller. Jeg var i Tyskland, Norge – ja, over hele verden og spille håndbold og nåede over 25 kampe på holdet.

Det er tydeligt at se, at Natascha lyser op, når hun taler om tiden på landsholdet. Siden da har hun spillet i Helsingør, Slagelse og FIF. Tiden i Slagelse var efter Anja Andersen stoppede som træner i klubben, og det hold Natascha spillede på var uden store stjerner. De tabte også alt og røg ned i 1. division.

- Der var lang vej til Slagelse, og jeg havde også 4 måneder, hvor jeg sad på bænken med en skade. Det var ikke så sjovt. Så da Slagelse røg ned i 1. division tænkte jeg, at jeg ville skifte. Der er noget kortere vej til Lyngby. Så har jeg tid til min skole, mine venner, min kæreste og min familie. Og frem for alt til

På banen spiller Natascha venstre back, og hendes rolle på banen er at score mange mål. Nataschas force er nemlig det behårde hopskud, som gør, at hun altid ligger højt på topscorerlisten i de klubber, hun spiller for.

- Alle i min familie spillede håndbold, men alligevel så gik jeg til ridning, da jeg var lille. Det var det, som jeg interesserede mig for. Af en eller anden grund, så sagde min far også altid, at jeg var for tynd og for lille til at spille håndbold, siger hun og smiler. Disse ord er i dag gjort til skamme. Natascha er nu en smuk, 1,80 meter høj kvinde.

håndbolden. Jeg bor hos mine forældre og prioriterer håndbolden meget højt, siger hun.

Der er ingen tvivl om, at håndbold er højeste prioritet i Nataschas liv. Hun går på den særlige Team Danmark-linje og har stor støtte i sin familie, som også interesserer sig meget for håndbold. Kæresten spiller håndbold i Albertslund-Glostrup, men med god planlægning bliver der tid til det hele.

JEG SKAL SCORE MEGET

På banen spiller Natascha venstre back, og hendes rolle på banen er at score mange mål. Nataschas force er nemlig det behårde hopskud, som gør, at hun altid ligger højt på topscorerlisten i de klubber, hun spiller for. Det kan lyde, som om, Natascha er en sej solorytter, der bare banker bolden i mål og ikke tænker på andre – men det er langt fra sandheden:

- Min opgave er at score meget, og jeg har et hårdt skud. Hvis jeg ikke scorer, bliver jeg selvfølgelig irriteret på mig selv, men så forsøger jeg at spille andre fri i stedet. Det betyder også noget for mig. Faktisk kan jeg på banen være ret stille – selvom jeg udenfor har meget temperament. Det er virkelig irriterende. Jeg vil gerne flytte mit temperament ind på banen også og vise, hvem jeg er,

og hvad jeg kan, konstaterer hun og flytter sig rundt på stolen.

Nataschas forbillede er Bojana Popovic, som hun uden at tøve kalder for verdens bedste håndboldspiller.

- Hun spiller også venstre back, som jeg gør, og hun kan alt, siger Natascha og slår ud med armene.

- Hun kan spille alt. Hun er totalt uforudsigelig. Måske er hun ikke verdens bedste til forsvar – men i angrebet kan hun alt. Når hendes modspillere skal planlægge taktikker, så kan de aldrig vide, hvad Bojana gør. Hun er ikke til at forudsige – og det er en kæmpe styrke på en håndboldbane, forklarer hun.

ET PRIK PÅ SKULDEREN VED UDSKIFTNING

Når Natascha spiller, så er det vigtigt, at dommeren og modspillerne ved, at hun er døv. Hvis de ikke ved det, så er det klart, at de ikke forstår, hvis Natascha spiller videre trods dommerfløjt – eller måske skal have et lille prik på skulderen, når hun skal skiftes ud.

- Mit hold er udmærket til tegnsprog – ellers lærer jeg dem lidt tegn. Min far var med lige i starten af min karriere på ynglinge-landsholdet som tolk, men til

sidst havde træneren fået et nogenlunde forråd af tegn og bedre kropssprog, at det ikke længere var nødvendigt. På banen er jeg meget opmærksom på, hvis mine medspillere reagerer som om, der er larm. Og så kan jeg for det meste se, hvad det drejer sig om, siger hun.

Det virker ikke som om, det er noget, som Natascha egentlig går så meget op i. Altså at hun er døv. Det er i hvert fald ikke noget, som sætter en stopper for hendes drømme og ambitioner for håndbolden.

JEG VIL PÅ LANDSHOLDET

- Jeg drømmer om at komme på landsholdet. Det drømmer alle om. Men mit mål er at gøre det godt i år og så se, hvor langt jeg kan nå. Det er så fedt med håndbold. Spændingen i maven før en kamp. At score mål – men også det sociale med holdet. Nu må vi se, hvor langt jeg kan nå, siger hun med et smil og rejser sig op.

Forude venter træningen. En times intervaltræning, siger hun og smiler lidt anstrengt. Det er hårdt – og det siger lidt om, at hun mener det med håndbolden helt alvorligt.

Natascha Ohlendorff har et mål – og hun skal nok nå det.

Jeg havde en tolk med til træningen – men jeg var selv nysgerrig og ville gerne lære mere. Det var mig, der tilhørte minoriteten og nogen gange, så havde jeg den dér følelse af, at der blev talt om mig bag ryggen. Hvad har I nu gang i? Det kunne jeg sagtens udbryde. Jeg var totalt lost og kunne sige: "Nu stopper I med at tage røven på mig," griner han.

DØVE OG HØRENDE SKAL INTERESSERE SIG MERE FOR HINANDEN

TEKST: BIRGITTE OPPERMANN
FOTO: HUNG TIEN VU

Ulrik Wilbek kender ret meget til døvekultur. Han kan tale tegnsprog til husbehov – og han har stor respekt for døve. Hans første job som seniortræner var nemlig for døvelandsholdet i årene 1980–1982.

I Wilbeks verden bør døve og hørende interessere sig meget mere for hinanden, end de

gør i dag – og som han siger, hvis alle hørende satte lidt tid af til at lære tegnsprog eller i det mindste artikulerede lidt tydeligere, så var mange barrierer

Jeg var totalt lost og kunne sige. "Nu stopper I med at tage røven på mig," griner han.

brudt ned. Omvendt mener han også, at døve skal tro mere på sig selv og sparke døre ind til samfundet. Alle har noget at byde på. Det handler om at finde potentielle i hvert enkelt menneske.

Man kan næsten se det for sig. En ung, spinkel 22-årig Ulrik Wilbek med store krøller og briller, der møder et hold granvoksne mænd i 30'erne til håndboldtræning.

- Dengang kastede jeg mig ud i alt muligt spændende.

Jeg var tekstforfatter, havde en tøjbutik og jo, jeg så det som en spændende udfordring at være med i døves verden og forsøge at vinde medaljer hjem til VM

og ved verdenslege. Jeg tænkte da lidt over det med kommunikationen – og et sted i kroppen var jeg spændt, men hurtigt så jeg, at der ikke er den store forskel mellem døve og hørende. Det mener jeg virkelig ikke, at der er. Vi er alle ganske almindelige mennesker, siger han.

Og Ulrik arbejdede målrettet med holdet, og medaljerne kom også i hus. Han arbejdede allerede dengang med at finde spillernes potentiale, med motivation og udvikling. Der var et ret fast hierarki på holdet, da han kom til, og han brugte tid i starten på at nedbryde det, og lade de unge komme til. Det var heller ikke nogen hemmelighed, at der på holdet var opstået en kultur, hvor folk kom for sent. Det blev også hurtigt ændret.

Kommunikationen var ikke noget problem – og hurtigt opdagede Ulrik også, at der er en god humor i døvemiljøet.

- Jeg havde en tolk med til træningen – men jeg var selv nysgerrig og ville gerne lære mere. Det var mig, der tilhørte minoriteten og nogen gange, så havde jeg den dér følelse af, at man talte bag min ryg. Hvad har I nu gang i? Det kunne jeg sagtens udbryde. Jeg var totalt lost og kunne sige. "Nu stopper I med at tage røven på mig," griner han.

VI BØR INTERESSERE OS MERE FOR HINANDEN

Ulrik Wilbek lægger ikke skjul på, at hans første job som seniortræner har lært ham utroligt meget, især på det personlige plan. Han synes, at døvekultur og tegnsprog er interessant, men han siger også, at vi skal passe på, at døve og hørende ikke kommer til at opdele sig i to verdner.

- Den hørende verden bør interesse sig for, hvad der optager døve. Jeg har oplevet, at døve kan være bange for at "falde igennem", hvis de møder en hørende. At de igen skal sige "Jeg kan ikke høre". Det skal hørende forstå og hjælpe til med artikulation. Det handler om tilvænning. Hvis vi alle tog tid ud af kalenderen til at lære tegnsprog, så ville problemerne hurtigt være lettere at løse. Omvendt er det også vigtigt, at døve ikke skal have fordomme omkring hørende, siger han.

Det er ikke hos Ulrik, at man skal møde fordomme om døve. Tværtimod så mener han ikke, at der er den store forskel på hørende og døve. Bortset fra lige det med høresansen, selvfølgelig

- Vi er alle sammen ganske almindelige mennesker. Vi har alle sammen noget, som vi er gode til og mindre gode til, slutter han.

HVAD SIGER SPILLERNE OM ULRIK WILBEK?

OLE FAUSTRUP:

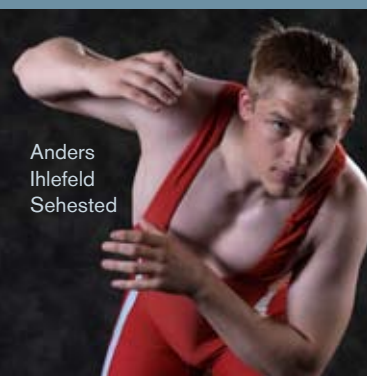
"Ulrik turde satse på mig som målmand, selvom jeg ikke havde stået i målet i 15 år! Jeg startede nemlig min karriere som målmand – men han kunne se, at jeg havde store evner som målmand – og jeg stod rigtig godt under ham."

ULRIK W'S KOMMENTAR: "Ole blev 1. målmand og stod vældig godt. Han fik det optimale ud af sit potentiale, og jeg tænker på ham som en, der klarede sig godt."

BENT BRØNDUM:

"Ulrik sagde til os spillere, at hvis vi ville vinde medaljer, så skal vi gøre, som han sagde. Vi skulle tage træningen alvorligt og koncentrere os og yde vores bedste. Hvis nogle af os kom for sent eller ikke koncentrerede sig godt nok, satte han os til at træne dobbelt så meget."

ULRIK W'S KOMMENTAR: Jeg kan ikke huske det med at træne dobbelt så meget, men jo, de havde en tendens til at komme for sent. Når man har 1 ½ times træning, så dur det ikke. Det strammede jeg op på med det samme.

Anders
Ihlefeld
Sehested

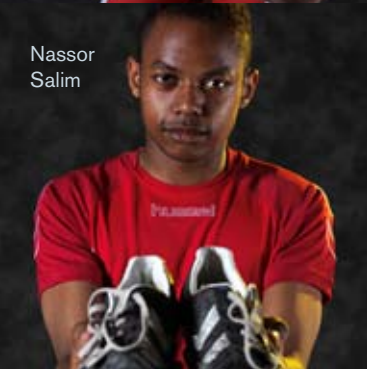
DØVE PÅ TOPPEN

Jannich
Andersen

Charlotte
Brøndum

Nassor
Salim

Søren
Damgaard

- men hvad med støtte fra Team Danmark?

Pierre
Bocquet

AF: BIRGITTE OPPERMANN
FOTO: TOMAS KOLD

DDI er et selvstændigt forbund under Danmarks Idræts-Forbund med Dansk Handicap Idræts-Forbund som specialforbund. Det er fordi, døveidrætten er organiseret som et selvstændigt forbund, fordi den er forskellig fra både idræt blandt hørende og fra handicapidrætten pga. tegnsproget. Døve ser sig selv som en sproglig minoritetsgruppe – snarere end som en handicapgruppe.

NY ELITESTRUKTUR

I 2006 beslutter forbundet at implementere en ny elitestruktur, som skal fremme døveidrætten på topplan. Målet er at få medaljer ved VM, EM og ved Deaflympics, som er døves eget OL, og kravet er til at tage at føle på: atleten skal både på og udenfor banen være 100 % fokuseret på sin egen sportslige præstation. For selvom der er plads til breddeidræt i DDI, så er det også vigtigt at fremme og motivere de allerbedste døve.

- Vi arbejder kontinuerligt på at fremme eliteidrætten og det er en stor tilfredsstillelse at de mål, vi opstillede for fire år siden, er begyndt at realiseres sig. Det er en meget stor udfordring – især at

skaffe de nødvendige økonomiske midler til at nå vores målsætning, siger Lars Vikkelsø, Chef de Mission i DDI.

ARBEJDET MED SPONSORATER ER ESSENTIELT

For DDI er arbejdet med sponsorater en del af det daglige arbejde. Det er svært at få pengene til at slå til, fordi døve ikke modtager støtte fra Team Danmark.

Hvis døve skal med til eget OL, så må de selv betale for rejse og ophold, hvis ikke DDI skaffer pengene fra sponsorater mv. Det kan til tider lægge et stort pres på arbejdet i forbundet – og på idræts-udøvernes motivation. For hvorfor træne hårdt og motiveret, hvis det ikke er sikkert, at de skal deltage i Deaflympics?

- Sponsoraterne er gået rigtig godt i dette år – og da vi var af sted til Deaf-

lympics i september, skulle kun halvdelen af de 53 atleter betale en mindre egenbetaling. Jeg har de sidste år målrettet kontakten virksomheder og organisationer, der ønsker at arbejde socialt ansvarligt, og de har heldigvis kunne se formålet med at støtte døve og den gode sag, smiler han.

LIV OG SJÆL

I DDI er det dog ikke kun hårdt arbejde og sved på panden. Der er også plads til breddeidræt og sjov og ballade. Idræt handler ikke kun om medaljer og kostplaner, men også om begejstring og sammenhold.

- Der er et rigtig godt sammenhold her og en entusiastisk stemning. Vi har mange frivillige, som går ind i de forskellige opgaver og udfordring med liv og sjæl. Vi håber, at vi gennem vores arbejde kan påvirke samfundet til at have et positivt syn på døve individer, slutter han.

Læs mere om DDI på
www.deafsport.dk

DJÆVLENS ADVOKAT

Birgitte Oppermann har kontaktet sportschef i Dansk Handicap Idræts-Forbund Michael Møllgaard Nielsen for at finde ud af, hvorfor døve ikke modtager støtte.

Se her, hvad hvordan han besvarede mine spørgsmål:

DDL: HVAD ER GRUNDEN TIL, AT DDI IKKE KAN MODTAGE STØTTE FRA TEAM DANMARK?

SVAR: Internationale topresultater ved Deaflympics (læs medaljer) er et godt udgangspunkt – men kan ikke stå alene. Andre vigtige kriterier er det fremtidige internationale resultatperspektiv i de idrætter, som er kommet hjem fra Deaflympics med topresultater, også DDI's krav til sine atleter, hvor det er vigtigt at vægte indstilling og engagement samt mængde og kvalitet af træningen. Sidst men ikke mindst at der er professionel organisation i DDI, som varetager elitearbejdet. Professionelt defineret som at der fx er en ansat elitekonsulent.

Kan DDI genkende sig selv i ovennævnte kriterier, så er der et udgangspunkt for et møde med DHIF's Eliteudvalg og/eller Elitestab.

Pt. støtter Team Danmark atletik, bordtennis, ridning og svømning i DHIF. Støtten er målrettet et antal atleter til brug for træning og konkurrence. I de nævnte idrætter støttes der ligeledes med træneraflønning og ekspertbistand (mentaltræning etc.). Krone til krone princippet er gældende, hvilket betyder, at udgifterne deles med 50 procent til hver.

I sidste ende skal der udarbejdes en såkaldt disciplinanalyse på den idræt, som indstilles til Team Danmark støtte. I denne analyse lægger TD vægt på at ovennævnte kriterier opfyldes, men også et internationalt perspektiv med god international konkurrencestruktur og med tæthed i resultat-toppen.

DDL: HVORFOR GØR I FORSKEL MELLEML DE FORSKELLIGE HANDICAPGRUPPER?

SVAR: DHIF's Eliteudvalg støtter sine eliteidrætter og eliteidrætsudøvere med udgangspunkt i ovenstående kriterier. Vi har ikke specielt fokus på handicapgrupper, når vi deler støtte ud.

DHIF's har en elitepolitik og håndbøger for atleter, træner og manager – håndbøger som fortæller, hvad DHIF forventer af en eliteatlet.

Den særlige organisatoriske situation, der er mellem DHIF og DDI – hvor DDI har en høj grad af selvstændighed – gør at DHIF kun involverer sig i DDI's planlægning og prioritering efter anmodning.

Derfor vil DHIF ikke af egen drift prioritere døve atleter.

DDL: HVORDAN SER I PÅ KRITIKKEN FRA DDI MOD TEAM DANMARK?

SVAR: Kritik kan desværre let blive misforstået – en åben dialog mellem parterne er ofte en bedre vej at vælge. Om medaljebonus er vi umiddelbart af den opfattelse, at det første skridt er, at man har atleter, som forudgående opnår støtte fra Team Danmark.

DDL: HVAD SKAL DDI GØRE FOR AT KUNNE MODTAGE STØTTE FREMOVER FRA JER?

Svar: Kan DDI genkende sig selv i de tidligere nævnte kriterier så er der et udgangspunkt for at afholde et møde med DHIF's Eliteudvalg og/eller Elitestab. Det er det første skridt på vejen mod en mulig indplacering i Team Danmarks støttekoncept.

HAR I FULGT MED I DEAFLYMPICS? ELLER LÆST OM BEGIVENHEDEN?

SVAR: Det er svært at trænge igennem i det danske mediebillede, hvor vi har læst de nyheder, som der har været – bl.a. den fine medalje i orienteringsløb, men primært har vi fulgt med på den danske deaflympics hjemmeside.

DDL: AT DDI IKKE MODTAGER STØTTE INDVIRKER PÅ DE DØVE SPORTSFOLKS PRÆSTATIONER. DDI SKAL NEMLIG SELV INDSAMLE PENGE, SÅ DE DØVE IDRÆTSUDØVERE KAN KOMME AFSTED TIL FORSKELLIGE TURNERINGER. DET BETYDER, AT DET NOGENGANGE ER USIKKERT OM, DE KOMMER AFSTED. FX TIL DEAFLYMPICS. UDEN FUNDRAISING VAR DET IKKE LYKKES. SYNES I DET ER RIMELIGT?

SVAR: Rimeligheden kan altid diskuteres – men i lighed med DDI er DHIF også selv afhængig af, at vi kan rejse midler til DHIF's eliteidræt. Vi fundraiser bredt fra kommercielle sponsorer – JYSK og Pressalit er hovedsponsorer for DHIF – fonde/legater og forskellige indsamlingstiltag.

Umiddelbart er det ikke rimeligt, men det er vilkårene for mange andre atleter – både hos DHIF og andre specialforbund.

Vor succes på indsamlingsområdet afspejler i lighed med jer, hvor mange økonomiske midler, som vi har mulighed for at afsætte til vore aktiviteter.

AF LARS RYBERG VIKKELSØ, ELITEIDRÆTSLEDER,
DANSK DØVE-IDRÆTSFORBUND

DDIs SVAR TIL TEAM DANMARK:

DØVE DYRKER OGSÅ ELITEIDRÆT

Deaflympics, som er blåstemplet af IOC, giver døve atleter over hele verden en mulighed for at dyste på et internationalt eliteniveau med respekt for de olympiske idealer.

DDI er et seriøst forbund med to ansatte, der arbejder med fokus på henholdsvis elite- og børne- og ungdoms-idræt.

DDI er selvfølgelig realistisk og har ingen planer om at arbejde hen mod at være et decideret eliteforbund, som opfylder Team Danmarks kriterier for, hvornår et eliteforbund kan komme i betragtning til at modtage støtte til selve forbundsarbejdet. Der er kun et begrænset antal specialforbund i Danmark, som opfylder de skarpe kriterier – og det er typisk større forbund med mange ansatte og ressourcer.

DDI arbejder tværtimod for at forbedre vilkårene for døve atleter, som har potentiale til at være med til at kæmpe om medaljer til Danmark, og at man anerkender døveidrætten på lige fod med øvrig handicapidræt og almindelig idræt.

Navngiven elitestøtte eller medaljebonus fra Team Danmark til en døv eliteatlet tilsvarende andre handicapede eliteudøvere, der pt. modtager elitestøtte fra Team Danmark er en mulighed, som DDI synes er værd at kæmpe for. DDI's reviderede elitestruktur er med til at vise hvilke atleter, der har potentiale til at leve op til de krav, der stilles for at få Team Danmark støtte. Elitelisten udarbejdes på baggrund af grundig analyse af den enkelte idræts generelle konkurrenceniveau, samt den enkelte atlets præstationer og træningsdisciplin.

DDI accepterer ikke, at der gøres forskel på, om man mangler et ben eller hørelsen i Danmark, når man dyrker eliteidræt.

CARL BECKER FESTIVAL PÅ CASTBERGGÅRD

TEKST OG FOTOS: KIM KANSTRUP KJELDEN OG LENE HEMPEL

Solen skinnede fra en næsten skyfri himmel, da Carl Becker Festivalen løb af stabelen den 19. september på Castberggård. Højskolen var fyldt til randen med forventningsfulde mennesker fra nær og fjern. Læs vores stemningsreportage fra dagen.

Festivalen begyndte med gudstjeneste i Urlev Kirke, hvor Karsten Urup, på et meget smukt tegnsprog, fortalte historien om Zakæus. Bagefter gengav Lise Lotte Kjær Carl Beckers eventyr om de to veje: De gode initiativers og begejstringens vej og magelighedens og tvivlens vej. Fælles for Carl Becker og Zakæus er, at de begge vælger de gode initiativers og begejstringens vej. Lise Lotte opfordrede forsamlingen til at bruge festivalen som et godt pusterum fra den udfordrende hverdag. Herefter hjalp børnene med at tænde et lys for døvekulturen.

De første tre workshops gik i gang. Troels Madsen og Gertrud Magnusson, begge fra København, deltog som repræsentanter fra Glad Teater: "Det var sjovt at lave teaterworkshops og under-vise uden på forhånd at vide, hvem der kom. På den første workshop var der primært voksne/ældre, mens det var de unge, der deltog på den næste. En time var alt for lidt, men det var jo en udfordring, som vi tog op. Det hele virkede så godt planlagt..."

I foredragssalen fortalte Julie Fastrup og André Jensen, Danske Døves Ungdomsforbund, begge fra København, om deres nyligt overståede kortfilm-kursus, "Fra idé til virkelighed".

Julie siger: *Som oplægsholder var det dejligt, at CBG allerede havde gjort salen klar til brug, så André og jeg kunne forberede os på selve oplægget og ikke skulle fokusere på det tekniske. Resten af dagen følte jeg mig som en deltager – hvilket også var dejligt. Jeg fik set lidt til de andres foredrag og workshops.*

Tilbuddene var varierende og derfor ret dækkende for de fleste, heriblandt mig. Jeg tror dog, at flere unge savnede lidt mere alderssvarende tilbud. Håber derfor den næste Carl Becker Festival vil tilbyde endnu flere spændende tilbud.

Auditoriet var næsten fyldt op, da Rødtop med stor entusiasme både fortalte om deltagelsen i Døvehistorisk Konference i Stockholm og en oplevelse for nogle år siden, som havde påvirket ham "For lang tid siden besøgte jeg Aalborgskolen og havde et stort billede med. Jeg spurgte eleverne – hvem er det? De svarede "en eller anden konge". Jeg var chokeret. Det var da Castberg! Det viser, at historieundervisningen på døveskolerne kun handler om Danmarks konger og, krige. Intet om døve, det er rystende.

Det var tid til tre nye workshops. Nogle fra Frontrunners viste børnene – og få voksne – dyrelege og dans. Super fint. Andre fra Frontrunners havde en workshop med internationale tegn, og i det fyldte auditorium begyndte tyske Jochen Muhs sit oplæg om "Døve i Tyskland i det 3. Rige. Et medrivende og barsk foredrag om forbud, love, racehygiejne, sterilisering, KZ-lejre og meget mere.

Sidst på eftermiddagen fortalte Janne Boye Niemelä om modersmålsundervisning, tosprogethed og tosproget undervisning. En af deltagerne, Palle Madsen sagde: "Interessant og spændende workshop om modersmålsundervisning."

Fredericia Tegnsprogsforening, DDL's Tilgængelighedsudvalg og Projekt Tegnsprog med videotolkning havde alle en stand med informationer om deres respektive projektarbejde.

Om aftenen optrådte det belgiske teater – Hands in't Oog med "Eden". En forestilling om menneskets søgen efter naturens kraft midt i et forjaget samfund. Samtidig med forestillingen kørte et lille tv med billeder af forskellige vejrværter. Måske et symbol på hvor meget tid mange af os bruger på at se vejrudsigter? Men hvor meget kan vi regne med meteorologerne? Som agent

Cooper fra Twin Peaks siger "Jeg kender ingen, der får så høj en løn for at tage så meget fejl."

Hvad syntes du om festivalen?

KENNETH ANDERSEN,

KØBENHAVN: Jeg deltager primært af sociale årsager. Men indrømmer da, at jeg samtidig også ville se, hvad det var for noget. Jeg har deltaget i workshops og foredrag, og synes det var dejligt at få det hele på tegnsprog – modsat mit studie, hvor alting går gennem en tolk.

JESPER TRENTMØLLER,

FREDERICIA: Teaterstykket "Eden" var bare så godt. Dagen har været rigtig god, og kommer der en Carl Becker Festival igen, deltager jeg helt sikkert!

LINE SCHILLERLAU,

NYBORG:

Det har været en god oplevelse. Jeg deltager i hvert fald næste gang, der er Carl Becker Festival.

PALLE MADSEN, ÅRHUS:

Jeg forstod ingenting af teaterstykket. Der har været gode foredrag, specielt Muhs's foredrag var godt. Jeg vidste ikke, at døve blev steriliseret dengang. Puha.

DDL's kulturudvalg vil gerne takke alle, der var involveret i festivalen på den ene eller anden måde.

Følg med på deaf.dk i DDL's blog. Vi vil nemlig gerne høre flere meninger om festivalen.

Sig din mening!

ANNONCER

ANNONCER

Barnet, sproget og livet

Den 8. og 9. september rejste vi til smukke Trondheim og deltog i en konference, som handlede om børn med høretab og tosprogethed. Konferencen blev åbnet og overværet af den norske prinsesse Märtha Louise, som holdt åbnings-talen og overværede taler og et teaterstykke af ca. 30 hørende og to enkeltintegrerede døve skole-elever.

- REPORTAGE FRA KONFERENCE I NORGE OM BØRN MED HØRETAB OG TOSPROGETHED

NORSK TEGNSPROG SKAL ANERKENDES, SIGER PRINSESSE MÄRTHA LOUISE

I talen nævnte hun bl.a.: ”Som Norges Døveforbunds projektor har jeg fået større forståelse for døves hverdag og udfordringer og ikke mindst tegnsprogets betydning. Jeg har selv haft glæde af at deltage i tegnsprogskurser og fået et indblik i, hvor rigt og nuanceret tegnsproget er. Dette sprog bærer også i sig vigtig viden om døves livserfaring, historie og kultur, og er en del af landets sproglige mangfoldighed. Derfor er det en vigtig opgave at bevare og videreudvikle tegnsproget, blandt andet gennem denne type fagkonferencer”. Hun sagde endvidere, at anerkendelse af norsk tegnsprog vil bidrage til at styrke døves selvfølelse og selvopfattelse og øge chancen for at norsk tegnsprog skal overleve – også i fremtiden. Dermed vil også nye generationer af døve børn kunne udvikle egen identitet og deltage aktivt i samfundet ved hjælp af et sprog, de behersker.

Hun fortalte endvidere, at hun har et

tegnavn, og det er som at ride på en hest, dog med en aktiv M-håndform foran den passive hånd.

OGSÅ VELKOMST FRA TRONDHEIMS BORGMESTER

Trondheims borgmester bød også velkommen og sagde, at han var stolt over, at Trondheim var døves hovedstad i Norge og også har den ældste døveskole. Skolen er flyttet til nye bygninger og den gamle bygning er nu ombygget til et nationalt døvehistorisk museum. Hvis du skal forbi Trondheim, så husk museet! Han mener, at det er meget vigtigt for døve at kunne kommunikere gennem norsk tegnsprog, så de kan deltage aktivt i samfundet. Til sidst spurgte han konferencieren, om hun havde et tegnavn til ham? Konferencieren beklagede, at hun ikke havde noget.

ER ET MENNESKE UDEN SPROG ET MENNESKE?

Derefter kom direktøren for sprogrådet Sylfest Lomheim op på talerstolen. Her i Danmark hedder det lignende råd Dansk Sprognævn. I Norge og Sverige

hedder det bare sprogrådet, da det også varetager andre minoritetssprog i landet, fx samisk, romansk og nationalt tegnsprog. Sylfest sagde bl.a., at sproget er selve grundlaget for mennesket, for et menneske uden et sprog er ikke et menneske. Selve identiteten ligger i sproget. Derfor er det meget vigtigt, at man som menneske får et sprog, man kan mestre, for man udvikler sig gennem samtaler og ikke gennem skriftsprog. Hans holdning var klar – han vil gå meget langt for at bevare og videreudvikle det norske tegnsprog.

VI VED IKKE NOGET MED SIKKERHED

Konferencens hovedtaler var den amerikanske professor Marc Marschark fra Rochester Institute of Technology, hvor man har så mange døve studerende, at universitetet har omkring 125 fuldtidsansatte tegnsprogstolke til at tolke undervisningen overalt på skolen. Hans oplæg var noget provokerende, men måske netop derfor var det spændende! Hans hovedpointer var, at man ikke ved noget med sikkerhed om, hvad

” Jeg har selv haft glæde af at deltage i tegnsprogskurser og fået et indblik i, hvor rigt og nuanceret tegnsproget er

Prinsesse Märtha Louise åbnede og overværede konferencen i Norge og sagde bl.a. i sin åbningstale: "Som Norges Døveforbunds projektor har jeg fået større forståelse for døves hverdag og udfordringer og ikke mindst tegnsprogets betydning. Jeg har selv haft glæde af at deltage i tegnsprogskurser og fået et indblik i, hvor rigt og nuanceret tegnsproget er."

Prinsesse Märtha Louise.

(Foto: Cathrine Wessel, Det Kongelige Hoff)

der er bedst for døve og CI-børn. Der har været mange undersøgelser, men ingen af dem kan bruges i forhold til at kunne generalisere for alle døve og CI-børn.

Han sluttede sit oplæg med nogle moraler: Vær forsigtig med at bruge sekundære kilder – vær forsigtig med at generalisere og finde simple svar – vi ved simpelthen mindre, end vi tror, at vi ved. Undervejs i sit oplæg sagde han bl.a., at der er lavere forventninger til døve end til hørende elever i skolen, at flydende sprogfærdigheder (uanset om det er talesprog eller tegnsprog) støtter læseudviklingen hos børn, og at forældre til nyfødte døve børn bør se døvesamfundet med egne øjne, før de vælger om deres barn skal CI-opereres eller ej.

MANGE KOMPETENTE OPLÆGSHOLDERE

Der var flere meget kompetente og interessante oplægsholdere. Fx: Professor Sonja Erlenkamp (Norge) fortalte om, hvordan norsk tegnsprog omtales i lovgivningen. Professor Ritva Takkinen

(Finland) fortalte om sine erfaringer fra en undersøgelse af børn med CI, hvor CI-børnene ville vælge det sprog, som deres forældre brugte. Professor Kristina Svartholm (Sverige) fortalte, hvad en tospråklig skole skulle indeholde.

Der var ingen danske oplæg eller danske forældre, som deltog i konferencen. Vi var kun fem (heraf to fra Fredericia-skolen) fra Danmark, medens deltagerantallet var oppe på ca. 250 fra hele Norden.

Der var heldigvis også sociale indslag imellem alt det faglige i form af en guidet byrundtur i Trondheim, som vi desværre valgte at melde fra til, da det regnede voldsomt. Typisk Norge! Om aftenen var der festmiddag inde i Trondheim, en rigtig hyggelig aften, hvor der blev talt alle mulige nordiske talesprog og tegnsprog på kryds og tværs.

Vi steg godt mætte ind i flyveren fra Trondheim til København efter to-dages tætpakket program med fore-

drag, lange køer ved den overdådige frokostbuffet, smalltalk og diskussioner med vores nordiske brødre og søstre i pauserne og en hel masse nye faglige indtryk.

Arrangørerne havde af en eller anden mystisk grund lejet et 20-mands orkester til at spille musik for os – det var der ikke særlig mange af os deltagere, der lagde mærke til. Måske var det fin baggrundsmusik for de af deltagerne, som var hørende, men... Vi glæder os allerede til næste konference, som foregår i Finland i 2011!

Det var Janne Boye Niemelä, Michael Olsen (DDU) og Katrine Eskelund Johannsen (DDL), alle fra DDL's børne- og ungdomsudvalg, der rejste sammen til Trondheim.

ANNONCER

ANNONCER

LÅN MIG PÅ MENNESKE- BIBLIOTEKET

Vi to informatører havde meldt os til at deltage i Menneskebiblioteket, som foregik i Kongens Have i København i weekenden 28.–30. august. Vi kunne dog kun være med fredag.

Menneskebiblioteket blev opfundet i forbindelse med Roskilde Festivalen år 2000 og har siden spredt sig til hele 38 lande. Arrangementets slogan er: Lån et menneske du har fordomme imod! Mange fordomme kommer nemlig af, at vi kun kender hinanden via tv eller mødes overfladisk i byerne uden tid til at komme hinanden ved.

Da vi ankom, Alice med sin kontaktperson og jeg med to tegnsprogtolke, fik vi udleveret bluser med skriften LÅN MIG PÅ MENNESKEBIBLIOTEKET samt navneskilte.

Vi informatører skulle fungere som menneske-bøger, altså som levende bøger, der kunne fortælle om os selv. "Menneskebøgerne" kom blandt andet fra Anonyme Alkoholikere, Foreningen af spiseforstyrrelser, Foreningen af Danske DøvBlinde, Christiania og Parkering København (parkeringsvagter). Vi sad på "standen" i tre etager som bøger på hylderne på et bibliotek.

MANGE SPÆNDENDE SNAKKE

En læge lånte Alice og snakkede med hende om døvblindhed, og Alice fik også en snak med politibetjenten. Et meget ungt nyforelsket teenage-par "lånte" mig. Vi tre og min ene tolk gik uden for standen, og vi fik en helt anderledes snak, end jeg er vant til. Det unge par troede ikke, at døvblinde kunne være kærestepar eller samleve. Det var altså en fordom. Jeg fortalte dem, at jeg har en mand, som jeg har været sammen med i 24 år. De to unge måbede meget og ville næsten ikke tro på det. De ville se et foto af min mand, men jeg havde desværre ikke noget med. De spurgte mig, om jeg havde en uddannelse og hobbies. De ville meget gerne

have, at jeg tegnede dem sammen, idet jeg er amatør-kunstner. Jeg sagde til dem, at de ikke skulle forvente, at det blev som en kopi af et foto, men snarere kunst. De fik tegningen og sagde wow. De gav mig et kram. Det var en rigtig sjov oplevelse at snakke med de to, for de kyssede også under tegnearbejdet. Mon jeg er Kirsten Amor?

Det næste par, jeg snakkede med, var to herrer fra Køge. De spurgte mig om, hvorfor jeg er døvblind, når jeg har synsrest. Jeg svarede, at de har et normalt synsfelt på ca. 180 grader, mens jeg kun har ca. 15 graders synsfelt, så jeg er døvblind på grund af et stort synstab. De blev overraskede over, at døvblinde kan spille skak via en skakcomputer. Det kan man ved hjælp af en lyspen. Vi snakkede om tegnsprog og også om døve, idet der ikke var døve repræsenteret på menneskebiblioteket.

Til sidst lånte et par unge kvinder mig sammen med min første tolk, som heldigvis kunne tale engelsk, da en af dem var fra England. De blev meget overraskede over, at jeg fortalte, at jeg tolker for min mand, når der er fodbold i TV. Jeg viste dem, hvordan jeg gengiver fodboldspillet ved at bruge taktilt tegnsprog.

De to kvinder havde mange gode spørgsmål, blandt andet hvor mange døve og døvblinde, der er i Danmark.

Jeg var lidt ked af, at døve ikke kom til Menneskebiblioteket, fordi der var så mange spørgsmål om tegnsprog. Jeg synes, det er vigtigt, at døve er med næste gang.

Alice fik også snakket med forskellige mennesker. Blandt andet fortalte hun

Jeg var lidt ked af, at døve ikke kom til Menneskebiblioteket, fordi der var så mange spørgsmål om tegnsprog. Jeg synes, det er vigtigt, at døve er med næste gang.

om hjælpemidler til en mor og datter. Hun fortalte dem, at hun har en talende køkkenvægt, og datteren blev nysgerrig og spurgte, om den så udover at fortælle, hvad tingene vejer, også kunne fortælle, om der er mel eller sukker i? Det måtte Alice dog svare nej til.

En ung pige kom og spurgte, hvordan det er at leve med hørenedsættelse. Alice fortalte, at man klarer det blandt andet ved at bruge tegnsprog og taktilt tegnsprog.

DER SKAL STADIG INFORMERES

Da vi tog afsked med de andre frivillige på Menneskebiblioteket, fik vi at vide, at de var meget imponerede over, at Alice og jeg ikke kunne se og heller ikke høre, men vi kan så meget andet.

Hovedarrangøren af Menneskebiblioteket, der hed Ronni Abergel, spurgte os, om vi ville komme igen næste gang. Vi svarede: Ja, selvfølgelig! Det var en rigtig dejlig oplevelse. Det bliver spændende, hvornår og hvor menneskebiblioteket skal foregå næste gang.

(Artiklen har været bragt i FDDB's medlemsnyt.)

Taiwan er tidligere kendt som storproducent af billige kopivarer. I dag vil taiwanerne gerne være kendt for noget andet. Det er i den grad lykkedes med Deaflympics, hvor alle involverede fik en uforglemmelig oplevelse med hjem.

Fra venstre er det Brad Wu, Kang Chen og en tredje mand – alle er døve og frivillige ved Deaflympics. Der var omkring 100 frivillige døve i Taipei.

HISTORIENS MEST STORSLÅEDE DEAFLYMPICS

Taiwanerne har brugt meget lang tid på at forberede Deaflympics. I de to uger, legene varede, var byen ramt af OL-feber. Overalt kunne man se sporene fra Deaflympics. I metrostationer, i shoppingcentre, på busser. Og sporene har fæstnet sig i mange af deltagernes bevidsthed – især fordi arrangementet var så flot.

DE STORE NAVNE VAR MED

Taipeis borgmester Luang-Bin Hau var begejstret for, at hans by var vært for Deaflympics 2009. The first in Asia, the pride of Taiwan. Det er taiwanernes håb, at Deaflympics vil være med til at vække international opmærksomhed omkring Taiwan, et land, der er lidt overset på verdenskortet. Med prominente sponsorer som Coca Cola, Starbucks og det nationale teleselskab Chungwa, gik det over al forventning. Selv præsidenten for Taiwan, Ma Ying-Jeou, kom til åbningsceremonien og indledte med ordene: Jeg erklærer hermed den 21. sommer Deaflympics for åbnet – på tegnsprog.

MASSIV MEDIEDÆKNING

Deaflympics blev hver dag dækket af taiwansk tv. Der var opstillet storskærme med sport overalt i byen. Det kunne umuligt gå byens hørende borgers næse forbi, at der var døve-OL. Det havde

arrangørerne sørget for. De havde blandt andet uddelt informationsfoldere til borgerne i Taipei. Her kunne de nysgerrige lære nogle enkle tegn, blandt andet en illustreret opmuntring, hvor man skal knytte næven ved brystet og pege på vedkommende, hvilket betyder: Jeg støtter dig, vind konkurrencen, bliv nummer et!

TAIWANSKE DØVE SPORTSFOLK SOM MODELLER

Overalt i Taiwan kunne man finde plakater af sportsfolk, der repræsenterede hver deres sportsgren. Modellerne er alle sammen rigtige taiwanske døve sportsudøvere. En af de mest anvendte modeller var den mandlige atlet Ching-Lung An, der graciøst kaster et spyd. Han vandt guldmedalje til Deaflympics i Rom i 2001. På et andet billede ser man den kvindelige svømmer Shu-Ning Tseng, der er vokset op helt uden tegnsprog. Hun svømmer blandt hørende svømmere, og selv om hun ikke hører startsignalet, indhenter hun altid de tabte sekunder til sidst.

DEAFLYMPICS HAR GIVET BEDRE FORSTÅELSE FOR DØVE

Der var omkring 100 døve frivillige ved Deaflympics. I toppen af hierarkiet kan man finde Gallaudet-uddannede Kang

Chen, der er døv og koordinator for de internationale tolke i forbindelse med Deaflympics. Kang Chen har været fuldtidsansat de seneste syv måneder. Han har også fungeret som bindeled til døvesamfundet, både i Taiwan og internationalt.

Han og hans kolleger har gjort et stort arbejde ved at opsøge universiteterne i Taiwan for at få nogle af de flittige og veluddannede studerende til at agere frivillige hjælpere. Det lykkedes i den grad.

Fordi der har været så mange hørende involverede, har mange fået et indblik i døvesamfundet, fortæller Kang Chen: - Deaflympics har gjort forholdene bedre for døve her i Taiwan. Opmærksomheden omkring døvesporten har givet omverdenen en bedre forståelse af, hvad det vil sige at være døv.

DET DANSKE HOLD

Danskerne dystede i otte sportsgrene: Fodbold, orienteringsløb, brydning, bordtennis, bowling, atletik, badminton og skydning. Der deltog 80 atleter, officials og ledere fra Danmark, der deltog.

SKYDNING: VETERANEN IVAN

Med sit hvide hår skiller 56-årige Ivan Jeppesen sig ud blandt skytterne på Gongshi Skydebane, som har en gennemsnitsalder på omkring 28.

Ivan Jeppesen står stille, fokuserer og skyder. Sveden hagler af ham, mens han stiller skarpt iført en tung læderjakke og læderbukser, hvor knæene ikke kan bøjes. Men det er han vant til, for han har været skytte i mange år. Og det stopper ikke lige foreløbigt:

- Så længe jeg har en puls, bliver jeg ved, smiler han.

Ivans bedste resultat til Deaflympics blev, da han kom i finalen og endte på en 7. plads i 50 meter riffel. Han måtte se sig overtrumpfet fra de dygtige skytter, specielt fra østlandene.

MANGEÅRIG SKYTTEKARRIERE

Ivan Jeppesen har tegnavnet "skytte". Han startede sin skytte-karriere sammen med sin bror og naboens børn. Gennem årene har han blandt andet haft makkerne Ove Munck og Jørgen Balle. I dag er makkeren Søren Dam-Sørensen, der med sine 19 år er blandt de yngste deltagere. Det står i skærende kontrast til, at Ivan er den ældste danske deltager i Taipei.

- Sidste gang, i Melbourne, var Poul Boye med for bowling, og han er i hvert fald ældre end mig. Men ja, i år er det jo nok mig, der er den ældste deltager, smiler han.

9 GANGE TIL DEAFLYMPICS

Ivan har ved denne Deaflympics i Taipei deltaget i Deaflympics 9 gange.

Ivan og Søren: Ivan Jeppesen er med sine 56 år veteran på det danske hold og Søren Damsgaard-Sørensen er blandt de yngste og førstegangsdeltagere.

Rekorden er svær at slå. Den anden deltager, der har været med næsten lige så mange gange, er den 92-årige tennisspiller Erna Frederiksen, der var med for første gang i 1939.

Ivans debut til Deaflympics var som 21-årig i 1977 i Bukarest, Rumænien. Dengang var der ganske få discipliner. I dag er der mange flere atleter og sportsgrene, fortæller han. Og han er imponeret over i år:

- Det har været helt utrolig flot. Taiwan har hele vejen gennem holdt et højt serviceniveau. Og jeg er imponeret over, at der er blevet lavet frimærker og konvolutter med motiver af Deaflympics. Jeg har aldrig set noget lignende før.

ALLE ER SAMMEN

Det sociale er noget af det bedste ved at deltage i Deaflympics, mener Ivan: - Folk omgås hinanden på tværs af alder og baggrund.

Noget, der har knyttet de danske deltagere ekstra sammen har været at dele madoplevelser. Mange er blevet udfordret på smagsløgene, men ikke Ivan. Han var den eneste danske atlet, der havde fornøjelsen af at smage slangekød.

OM IVAN

Ivan Jeppesen er 56 år og bor i Skanderborg. Han har en søn. Ivan er uddannet gartner og arbejder i Århus natur- og vejsservice.

SPORT

Ivan træner i DSB/ASF i Århus. Han tager til konkurrencer hver anden weekend. Ivan har mange guld, sølv og bronzemedaljer derhjemme. Fx har han to guldmedaljer fra Deaflympics i USA i 1985. Guld i EM 1999 i Göteborg.

KVINDEFODBOLD: DEBUTANTEN VANITHA

En tredjedel af alle de danske atleter var nye. En af dem er Vanitha Jørgensen. Hendes første internationale sportsoplevelse var sammen med kvindelandsholdet i fodbold.

- Jeg har aldrig været med til Deaflympics før, fortæller Vanitha Jørgensen henslængt på sofaen i hotellets lobby.

- Det var en stor oplevelse at være med til indmarchen. Alle de mange døve fra alle mulige lande. Og så var der 20.000 tilskuere på arenaen. Så føler man sig virkelig som en sportsstjerne!

HÅRD MODSTAND

Fodboldpigerne havde nogle hårde kampe i varmen. Nogle gange spillede de godt, andre gange kunne de have gjort det bedre.

Men fodboldpigerne havde også en uheldig lodtrækning. De havnede i "dødspuljen", hvor de var oppe mod Tyskland og USA, som da også endte i finale mod hinanden.

- Ja, vi er nok lidt skuffede. Men det er i orden. Vi ramte i det mindste ikke bunden.

Kvindelandsholdet i fodbold endte på en 5. plads ud af 7.

NY I FODBOLD

Vanitha har været en del af landsholdet siden april 2009. Hun har en stor del af tiden under Deaflympics siddet

på bænken, da hun mangler erfaring. Men nogle minutter på grønsværen ved Ying Fong Sportspark er det blevet til. Det er ikke så længe siden, at hun blev rekrutteret:

- Jeg har gennem årene gået meget til ridning, men det stilnede af, da jeg startede på Nyborgskolen. Da Mette og Fie fra fodboldlandsholdet så kom på Nyborgskolen og fortalte om muligheden for at spille fodbold, blev jeg og nogle af de andre interesserede, fortæller Vanitha.

Hun fortæller, at hun stadig er ved at lære at spille fodbold.

- Jeg har været med til fællestræning med landsholdet et par gange, blandt andet på træningstur til Tyskland. Jeg er stadig ny, men jeg gør mit bedste.

OGSÅ TID TIL SJOV

Da kampene var ovre, var der tid for pigerne til at opleve det sociale, lidt kultur og Taiwan.

- Vi har shoppet, vi har været oppe i Taipei 101 og så har vi været oppe i bjergene og bade i varme kilder.

Fodboldpigerens næste udfordring bliver EM i futsal i 2010.

OM VANITHA

Vanitha Jørgensen er 18 år og bor i Kolding. Hun går på Nyborgskolen. Målet er derefter at starte på teknisk skole. Hun vil gerne arbejde med dyr.

SPORT

Vanitha har spillet fodbold i et år, og Deaflympics 2009 er hendes første internationale sportsoplevelse.

DEAFLYMPICS I TAL

- 101 lande
- 3959 atleter
- 20 sportsgrene
- 37 sportssteder
- 36 hoteller
- Over 6000 frivillige

ORIENTERING: ERFARNE ALLAN

Det ene danske medalje blev løbet hjem af Allan Thesbjerg i orienteringsløb. Han er regerende Danmarksmester for døve og har ved denne Deaflympics vist, at han hører til blandt de bedste døve løbere i verden.

Det var der ikke mange, der havde forventet, at medaljen ville komme hjem netop i orientering, og heller ikke Allan selv:

- Det var så fedt! Bruno (atlet) og Emil (træner) løb jublende efter mig i silende regnvejr. Jeg var overrasket, fordi jeg ikke havde forventet det. Jeg tænkte, at vi var kommet på en femteplads, men så var det bronze!, smiler Allan.

Han havde schweizeren Othmar Schelbert lige i hælene, men nåede i mål 10 sekunder inden rivalen. Medaljen er en gammel drøm for Allan, der er gået i opfyldelse, siden han i midten af halvfemserne debuterede i døve-orientering ved et stævne i Malmö.

TREDJE GANG ER LYKKENS GANG

I orienteringsløb findes der DM, EM og VM for døve. Allan har været med til det hele. Den østjyske ingeniør og familiefar har efterhånden prøvet Deaflympics et par gange. Første gang var i København i 1997, så Rom i 2001 og Taipei i 2009.

EN VARM FORNØJELSE

Allan er kendt for at løbe meget præcist og disciplineret. Han følger en plan. Udfordringen for ham og de andre løbere har været varmen og

Orienteringsdrene er netop kommet tilbage til hotellet med en bronzemedalje i stafet. Allan lader straks champagnepropopen springe.

terrænet ved Yangmingshan Nationalpark. Græsset er 1,5 meter højt, terrænet hårdt, og der er store stigninger. Forholdene i Taiwan er meget anderledes end i Danmark.

- Vi drikker meget, og vi løber forbi vandposter, hvor vi får hældt vand over os. Så det er meget vigtigt, at vi har trænet.

DET STARTEDE MED FODBOLD

Allan startede egentlig med fodbold, men da han var omkring 18, fik en kammerat lokket ham med til et natløb.

- Jeg har altid været spejder. Så vandrør man meget rundt omkring, vi har skullet orientere os, så jeg blev straks bidt af orientering. Til Deaflympics i 1997 skulle jeg vælge mellem at deltage i fodbold eller i orientering. Det blev så orientering.

Allan er fit for fight til næste omgang Deaflympics om fire år, der vil finde sted i Athen, Grækenland.

OM ALLAN

Allan Thesbjerg er 37 år og bor i Hedensted. Han er gift og har tre børn. Allan er uddannet ingeniør og arbejder på Castberggaard som IT administrator.

SPORT

Allan træner i Horsens orienteringsklub. Han har netop vundet bronze ved Jyllandsmesterskabet. Ved DM (for hørende) kort før Deaflympics blev han nummer 4. Han har opnået bronze i EM for døve i 2000, sølv og bronze i det nordisk-baltiske mesterskab.

Voxpop:

DE VAR MED TIL DEAFLYMPICS

BRADY CHEN

Jeg læser sprog på overbygningen ved Foreign Language Department på universitetet. Jeg er her som frivillig, fordi jeg gerne vil have nye venner fra hele verden. Jeg kender godt til Danmark.

I har den lille havfrue, ikke? Jeg elsker jer alle!

BESS LEE

Mine venner fortalte mig om Deaflympics for tre år siden. Jeg læser special education, og jeg har nogle døve venner. Så jeg kan i forvejen tegnsprog. Jeg registrerede mig så som frivillig gennem nettet for to år siden, og nu er jeg her.

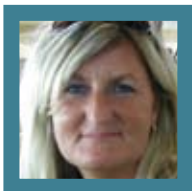
nettet for to år siden, og nu er jeg her.

ANN WAN-TING

Jeg blev frivillig, fordi vores skoleleder i Xindian spurgte os, om vi ville være med til Deaflympics. Vi har haft undervisning i tegnsprog gennem to år, og nu er vi her. Det er stort. Jeg synes, det er meget

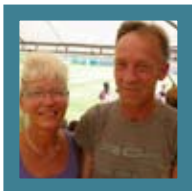
interessant at møde døve.

MARCELA HYKLOVA, TEAMCHEF, TJEKKIET

Denne Deaflympics er godt organiseret, og der er bare ingen problemer. De frivillige officials er søde og vil altid gerne hjælpe. Men det er lidt svært at kommuni-

kere på grund af sproget, men alle er så positive, så et stort thumbs up herfra.

FRANK OG IRENE BILLE, FORÆLDRE, SKANDERBORG

Folk her er så søde og hjælpsomme, og der kommer mange børn og hepper på spillerne, de vifter med flag og udviser stor begej-

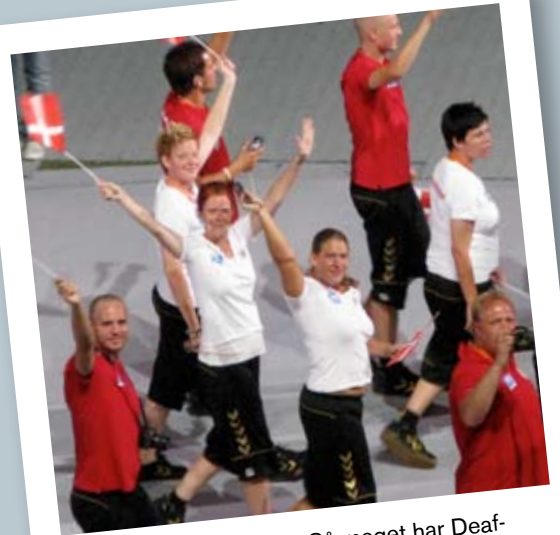
string. Vi ser lutter store smil, glade og tilfredse mennesker. Vi har også prøvet at tage en shuttlebus ud og se beachvolley. Det hele er så professionelt arrangeret.

EETU KESKI-LEVIJOKI, TILSKUER, FINLAND

Det er første gang, at jeg overværrer Deaflympics. Det er fantastisk at se, hvordan døve, en minoritetsgruppe i samfundet, pludselig er majoritetsgruppen. Og så nyder

jeg at se sportsfolkene yde deres bedste. De har trænet hårdt i flere år. Nu kæmper, vinder og taber de. Alle de følelser ser vi som tilskuere. Det er godt.

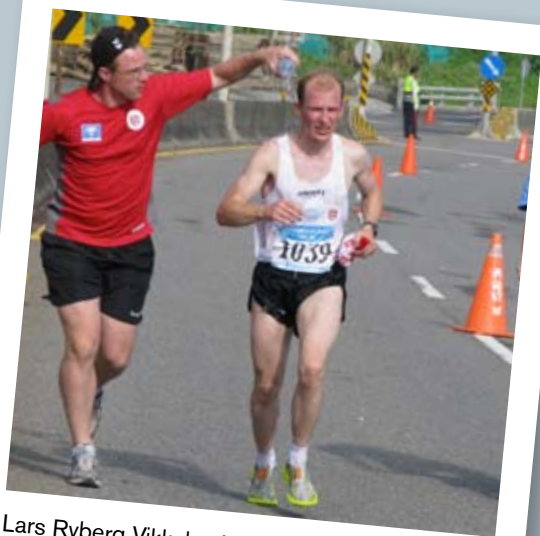
30 millioner US-dollars. Så meget har Deaflympics 2009's åbningsceremoni kostet. 5000 aktører var involveret. Alle var imponerede over ceremonien.

Danmark fik ved denne Deaflympics desværre ikke så stor held med medaljerne. I 1997 vandt danskerne 10 medaljer, i 2001 vandt man kun 1 medalje, i 2005 var der 0 medaljer, og i 2009 var der 1 medalje.

Der var i alt 6000 frivillige ved Deaflympics. De har alle lært nogle enkle tegn – som gruppen her demonstrerer: Taipei.

Lars Ryberg Vikkelsø løb 42 kilometer i 38 grader. Han kom på en flot 8. plads ud af 26 løbere på startlisten.

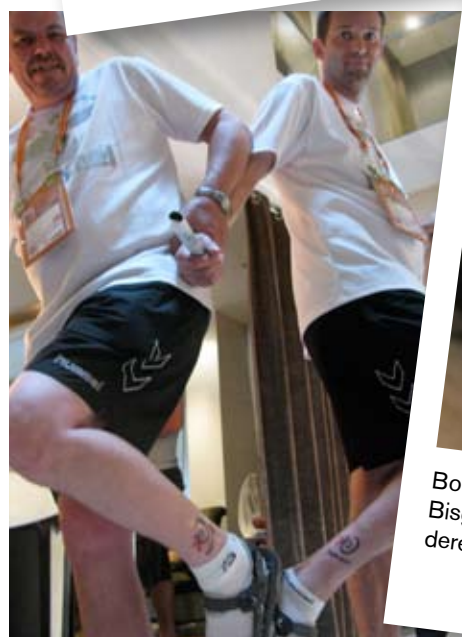
Det er en populær Deaflympics-tradition, at atleterne ved afslutningsceremonien bytter alt hvad der er at bytte med: Tøj, sko, badges og hovedbeklædning.

Bordtennisspiller Thomas Olsen fik lavet en ægte OL-tatovering på brystet. Her ses han med en receptionist fra hotellet.

Fodbold var som altid en af attraktionerne for tilskuerne.

Bowlingspillerne Christian Radoor og Tommy Bisgaard fik tatoveret Deaflympics' logo på deres ankler som minde.

Fodboldspiller Mie Pluzek og hendes medspillere hælder vand i nakken på træner Per Sørensen som tak for en god omgang.

LÆS MERE

DDI har lavet et website om Deaflympics, hvor du kan se videoklip fra Deaflympics, se billeder og læse artikler fra de enkelte sportsgrene. Gå ind på: www.deaflympics.dk. Døvefilm har også lavet web-tv fra Deaflympics. Gå ind på www.deaftv.dk.

Er der nogen på Castberggård, der er blevet kidnappet? Nej, det er heldigvis ikke det, som begrebet 'Castberggårdsyndromet' handler om. Begrebet er et ord, som Tomas Kold Erlandsen har formuleret for at beskrive en tendens, der er udbredt blandt døve. DDL havde inviteret ham til en personaledag, hvor han skulle forklare begrebet for de ansatte. Det er et begreb, som mange døve taler om, og derfor ville DDL også holde sig godt orienteret. Medarbejderne havde mange spørgsmål til Tomas, og her er en artikel med hovedbudskaberne fra oplægget. Så kan det være, at diskussionen fortsætter ude blandt jer?

CASTBERGGÅRDSYNDROMET

- Jeg var med på nogle weekendkurser på Castberggård, hvor vi blev sat ind i begreberne audisme og deafhood. Kampgejsten var meget høj på kurserne, men da vi nærmede os kursets afslutning, ville kursisterne hellere holde julefrokost end arbejde videre på de konklusioner, de var nået frem til på kurset, fortæller Tomas Kold Erlandsen.

Ifølge Tomas er det typisk for døve ikke at ville følge op på deres kamp for bedre vilkår for døve. De er ramt af Castberggårdsyndromet, som indebærer, at de har mindre-værds kompleks i forhold til hørende.

Castberggårdsyndromet har sine paralleller til Stockholmsyndromet, hvor den kidnappede begynder at nære sympati overfor kidnapperen for at sikre sin overlevelse:

- Den døve persons identitet bliver "kidnappet" og påvirket til at affinde sig med, at forholdene er på hørendes præmisser, hvorved konsekvensen er, at den døves identitet bliver nedbrudt, forklarer Tomas.

Modsat kidnapning, som er en bevidst handling – så er kidnapning af en døv persons identitet for det meste resultatet af ubevidste handlinger og indgroede vaner og mønstre i samfundet .

Døve er gennem deres opvækst blevet præget af den opfattelse, at døvhed er noget negativt, og døve bliver derfor påvirket til at tænke, at de skal være hørendes "undersætter". Hvis døve bliver undertrykt på baggrund af deres døvhed (audisme), vil det fremkalde Castberggårdsyndromet, hvor de gør sig "underdanige" i forhold til hørende. Som eksempel herpå nævner Tomas nogle tendenser blandt døve:

Døve er ligeværdige i forhold til hørende. De er ikke som små søde kaniner, der skal kløes bag ørerne!
Foto: Tomas Kold Erlandsen

- ukritisk at være enige med hørende
- bede hørende om hjælp på baggrund af døve/hørende-relationen
- at ville vise, at man kan klare sig uden tolk

- Disse tendenser er mere udbredte hos den ældre døve generation end hos den yngre generation, tilføjer Tomas og forklarer, at den ældre generation har været udsat for undertrykkelse i et større omfang end den yngre generation har. Han frygter dog, at det er ved at dukke op igen blandt de yngre, døve børn.

Ifølge Tomas Kold Erlandsen er det ikke uden konsekvenser at være ramt af Castberggårdsyndromet. Der er bl.a. begrænset meningsfrihed blandt ofrene, lavere uddannelse og lavere selvtillid. Ofrene tager også for store hensyn overfor hørende fx ved ikke at ville belemre dem med tilstedeværelsen af en tolk.

Castberggårdsyndromet medfører ifølge Tomas dog ikke, at man skal være "offer" resten af livet. Der er forskellige behandlingsmuligheder:

- Døve kan deltage i kurser om audisme og deafhood eller søge refugium i døvemiljøet for at bygge deres identitet op som Døve (red.: det store D i 'døve' viser en døv, der hviler i sig selv med sin identitet som døv).

Herudover kan døve engagere sig i døvestudier eller konfrontere deres hørende 'kidnappere'. Tomas mener, at der skal være konsekvenser for sådanne personer (som også selv kan være døve), som ikke behandler døve som ligeværdige i forhold til hørende.

- Det kunne være ved at uddele en straf, en bøde, blive kaldt til tjenstlig samtale, fyre vedkommende eller at sende ved-

FAKTA//

Tomas Kold Erlandsen
Kordegne i Døves Kirke
Selvstændig fotograf i Kolds
Fotografi
Tidligere studievært på Døvefilm
Far til tre børn, hvoraf to er døve

kommende på efteruddannelse, uddyber Tomas og nævner et eksempel:

I Sverige har døve uddelt 'Årets håndjern' til den ansvarlige i Sveriges Film-institution, som besluttede, at der skulle skæres ned på omfanget af undertekstede udsendelser i de svenske biografer.

Hvad var din umiddelbare reaktion, da du hørte om 'Castberggårdsyndromet'?

Foto: Peter Ehlers, SHRPA

SIMON BAK:

- Jeg kommer til at tænke på Stockholm-syndromet, der er en psykisk tilstand, hvor en fange får sympati for sin kidnapper. Men min umiddelbare reaktion er også, at det virker småligt, at begrebet skulle opstå på grund af frustration over, at gruppearbejdet ikke blev til noget – og så synes jeg, at det er ærgerligt, at Castberggård skal lægge navn til. Selvom grunden er, at begrebet opstod på stedet, kan det stadig misforstås.

MAIKEN VESTERGAARD:

- Jeg kan sagtens se pointen i det, for man bliver helt grebet af stemningen og den solidaritetsfølelse, der er, når man er på den slags kurser, og når det så skal være alvor, er det som om, at mange pludselig trækker sig. Men man skal også forstå, at sommetider, så orker man bare ikke kæmpe hele tiden.

Derimod føler jeg, at der er en tendens blandt mange døve til at have mindre-værdskomplekser i forhold til hørende: "Jeg kan ikke... fordi jeg er døv." Sådan burde det absolut ikke være. Man er lige så god som alle andre!

VOXPOP

TEGNSPROGS- TOLKNING

SET FRA JYLLAND OG FYN

Af John Z. Jessen, Syddansk Tolkeservice

Der er for tiden meget debat omkring tegnsprogstolkning og i særdeleshed debat om døves muligheder for at få tegnsprogstolk i de mange sammenhænge, hvor der er behov for at få tolk.

I den anledning er der udarbejdet en tolkeudredning – en udredning, der klart har været et behov for.

Når det er sagt, er der i forbindelse med udredningen nogle konklusioner, som ikke holder – dels er der i udredningen nogle økonomiske beregninger omkring timepriser – hvor det konkluderes, at timeprisen er for høj. 50% af de opgaver Syddansk Tolkeservice udfører, er af en times varighed. Et regnestykke, der belyser det, er således: 1 times tolkning på Vejle Sygehus giver en indtægt på kr. 695,-, umiddelbart højt!, men tolkningen indebærer 1½ times transport – ½ times tolkeforberedelse – 1 times tolkning – i alt 3 timer = en timebetaling på kr. 231, og det stiller sagen i et andet lys. En tolkning i Sønderborg giver som et andet eksempel en transporttid på 4 timer. Ved den kommende revision på tolkeområdet er det væsentlig, at der tages højde for dette – alle tolkeopgaver ligger ikke lige om hjørnet.

Endvidere påpeges at konkurrencen mellem tolkefirmaerne bør øges – dette sker ikke ved udbudsrunder – udbudsrunder cementerer dannelsen af større tolkefirmaer – det giver ikke øget konkurrence.

Jeg vil slå et lille slag for Fredericia-modellen – her samarbejder alle tolkefirmaer omkring hovedopgaven. Det betyder, at vi dagligt er i kontakt med forskellige tolkefirmaer omkring løsningen af tolkeopgaven: Måltrettet løsning for at tilgodesee tolkebrugernes behov. Det lykkes ikke altid – men det er det, der er målet.

Sidst, men ikke mindst – en fremtidig tolkeindsats bør tage udgangspunkt i en ligestilling med den verden, jeg tilhører – den hørende verden. Når jeg deltager i seminarer omkring udvikling af mig selv, min virksomhed, mine medarbejdere – så deltager jeg bare – det bør også være døves mulighed. Det må være målet i forhold til et tilgængelighedsprincip!

SVAR:

Hvorfor hedder det ikke tegnsprogspræst?

Af Irene Schjødt, døvepræst i Midt- og Nordjylland

I Døvebladet nr. 7, 2009, var der et læserbrev skrevet af Tomas Kold Erlandsen. Han er utilfreds med de danske døvepræster, der bruger tegnstøttet kommunikation i stedet for dansk tegnsprog.

Jeg er én af de præster, han skriver om. For jeg bruger tegnstøttet kommunikation i mine gudstjenester. Og hvorfor gør jeg så det?

Det gør jeg, fordi mit menighedsråd og min menighed beder mig om det. Fra min første ansættelsesdag bad menighedsrådet mig om at bruge stemme i forbindelse med gudstjenesterne. Så det gjorde jeg. Og det har menigheden indtil videre kun udtrykt tilfredshed med. Mit menighedsråd og min menighed er de eneste, jeg lytter til i spørgsmålet om sprog. Ingen andre. Jeg har stor respekt for dem og vil aldrig gå mod deres ønsker.

Sådan må det være, hvis man er en anstændig døvepræst. Så accepterer man, at det er menighedsrådet og menigheden, der bestemmer hvilket sprog, der skal tales ved gudstjenesten. Når jeg taler med folk forud for en dåb, en vielse eller en begravelse, lader jeg i øvrigt altid folk selv vælge, om de ønsker tegnsprog med en tolk eller tegnstøttet kommunikation med stemme.

Tomas Kold Erlandsen hævder, at der i Danmark "er præster, som ikke er tilhængere af tegnsprog". Det er ikke rigtigt. Jeg ved ikke, hvorfor han skriver det. Det er som om, han ikke kender os.

Man forvrænger ikke tegnsprog ved at bruge tegnstøttet kommunikation. Tegnstøttet kommunikation er dansk med støttetegn. Det er ikke en dårlig udgave af tegnsprog. Jeg bruger ikke noget "surrogatsprog", som Tomas Kold Erlandsen kalder det.

Jeg er måske nok ikke en døvepræst, men jeg er døvepræst. Og jeg er stolt af mit arbejde, mit menighedsråd og min menighed – og jeg kender mine døvepræstekolleger som samvittighedsfulde mennesker, der alle gør deres bedste.

Tekst: Tekst: Elisa Klejs Nielsen, lærer.

Illustration: SisterBrandt

Klummen er udtryk for skribentens egen holdning.

UKRUDT- BEKÆMPEREN

Siden det frie tolkevalg er blevet vedtaget, er der blevet oprettet adskillige tolkevirksomheder. Og der er så mange, at man ikke kan skelne ukrudt og blomster fra hinanden. Det er uoverskuelig for den almindelige bruger. Hvilke udbydere skal man vælge? Må man bruge den eller den tolkeudbyder indenfor uddannelsesområdet, arbejdsmarkedets eller socialområdet? Jeg savner en uvildig kommission til at lave en redegørelse og gøre tolkeudbyderområdet gennemskueligt for brugerne. Som bruger har man svært ved at tage små tolkevirksomheder og enmandsfirmaer seriøst. Man føler måske, at kvaliteten ikke lever op til den opgave, der skal tolkes. Som bruger vil man gerne have, at man kan se, hvad man får. Det er vigtigt, at tolkevirksomheder tydeligt profilerer, hvad de står for. I DDL's visionspapir står der blandt andet:

Tolkebrugeren selv kan vælge, hvilken tolkeudbyder, man vil benytte, sådan at der kommer sund konkurrence mellem tolkeudbyderne, både på service og kvalitet.

Problemet er bare, at man stadig ikke kan vælge, hvilke tolkeudbydere, man vil benytte i forbindelse med uddannelsesområdet og sundhedsområdet. De forskellige regioner og sektorer har jo lavet udbudsrunder, som visse tolkeudbydere har reageret på og vundet. Men de har ikke kunnet levere tolke nok til fx uddannelsesområdet – og det går jo ud over brugerne. Det er måske for meget konkurrence, og der bliver måske slækket lidt for rigeligt på priserne, så det går ud over både service og kvalitet? Så meget for frit tolkevalg!

Der kommer minimumskrav til tolkeleverandører, som skal opfyldes, før man kan godkende leveringen af tolk inden for de enkelte sektorer.

Jeg er sikker på, at DDL arbejder på det, men igen, det er uoverskuelig for den almindelige bruger, og man mærker ikke, at der indføres et minimumskrav blandt de mange nyopdukkede og eksisterende tolkevirksomheder. Hvordan vil DDL definere et minimumskrav, og hvad baserer de det på?

Vi har brug for at vide, at DDL er den gode og flittige havemand, der kan luge ukrudtet væk, så de rigtige virksomheder kan blomstre op og gøre det klart for vores øjne, hvorfor de er bedre og dygtigere end de andre.

Projektleder Charlotte Buch
E-mail: cbu@cfid.dk
Mobil: 3162 7034
Telefon: 4439 1156
MSN: projektleder-foralldrevejledningen@hotmail.com

MIDT-NORD

Regionerne Midtjylland og Nordjylland
Forældrevejleder Pia Nielsen
E-mail: pia@cfid.dk
SMS: 4085 4293
MSN: pia@cfid.dk

SYD

Mette Washuus er stoppet som forældrevejleder i Region Syddanmark. Henvendelser kan foreløbig ske til projektleder Charlotte Buch på cbu@cfid.dk eller mobil 3162 7034

ØST

Regionerne Sjælland og Hovedstaden
Forældrevejleder Thomas Selander
E-mail: ths@cfid.dk
SMS: 3126 9200

Træffetid hver onsdag fra kl. 10-15 på Center for Døve, Jagtvej 223, 2100 København Ø

Debataftenen den 25. november byder på både faglige oplæg og personlige historier.

REGION SYD

ARRANGEMENT FOR DØVE FORÆLDRE FRA HELE LANDET

Dato: Onsdag den 25. november

Tid: Kl. 19-21

Sted: Center For Døve, Rugårdsvej 48, 5000 Odense

Døve forældre fra hele landet inviteres til hyggelig debataften i Odense. Forældrevejledning til Døve sætter fokus på det nødvendige samarbejde mellem døve forældre og daginstitutioner. Aftenen byder på oplæg fra forældrevejlederne fra Region Midt-Nord og Region Øst, og vi skal høre personlige historier fra døve forældre, som har haft vanskeligheder i samarbejdet med daginstitutionerne. Hvordan kan disse problemstillinger imødegås? Hvad kan man som forældre gøre? Og sidst men ikke mindst retter vi fokus mod, hvilken rolle Forældrevejledning til Døve kan spille i denne sammenhæng.

Tilmelding er nødvendig, da vi denne aften gerne vil byde på en forfriskning og lidt mad. Giv besked senest den 20. november til projektleder Charlotte Buch på cbu@cfid.dk eller mobil 3162 7034.

Erfaringsudveksling er et vigtigt mål for Forældrevejledning til Døves arbejde.

REGION ØST

FORÆLDREARRANGEMENT: GYMNASTIK FOR BØRN MELLEM 2-5 ÅR

Dato: Lørdag den 14., 21. og
d. 28. november

Tid: Kl. 10-11

Sted: Skolen på Kastelsvej,
Kastelsvej 58

For første gang tilbyder Forældrevejledning til Døve gymnastik for de mindste og deres forældre. Kom og vær med, og få en god oplevelse sammen med jeres barn/børn og de andre forældre.

Der vil være gymnastik seks lørdage i træk. Første gang er lørdag den 24. oktober og de efterfølgende fem lørdage (sidste gang er lørdag d. 28. november).

Kontakt forældrevejleder Thomas Selander på ths@cfid.dk eller sms 3126 9200.

REGION MIDT-NORD

FOREDRAG: "KUNSTEN AT SIGE NEJ"

Dato: Søndag den 15. november

Tid: Kl. 13-16

Sted: Engtoften 7, 8260 Viby

Hvorfor har mange forældre svært ved at sige nej til deres børn? Forældrevejleder Pia Nielsen holder foredrag.

Tilmelding senest ugen før til forældrevejleder Pia Nielsen på mail: pia@cfid.dk eller SMS 4085 4293.

Babycafé

Vi har frem til sommerferien haft en velfungerende babycafé i Århus.

Men desværre er flere forældre begyndt på arbejde og børnene er begyndt i vuggestue, så derfor kunne vi rigtig godt tænke os at byde velkommen til nye familier.

I er velkommen til at kontakte mig hvis du/I er gravid eller måske lige har født og har lyst til at deltage i babycafé.

I babycafeen er der mulighed for social samvær, udveksle erfaringer med hinanden, få foredrag om børns udvikling psykisk og fysisk, sprogkoder i familien.

Hvis det har din interesse, kan du tilmelde dig hos forældrevejleder Pia Nielsen på mail pia@cfid.dk, mobil: 40 85 42 93.

FØDSELSDAGE

80:

Bessie Anita Granlie,
Glostrup, fylder 80 år
den 4. december

70:

Jørgen Christensen,
Helsingør, fylder 70 år
den 22. november

Bjarne Jensen,
Nørresundby, fylder 70 år
den 23. november

Elin Falz Billeskov,
Århus V, fylder 70 år
den 29. november

Tove Jensen,
Lystrup, fylder 70 år
den 9. december

Grethe Skov,
Herning, fylder 70 år
den 20. december

Otto Sylvest Andersen,
Skævinge, fylder 70 år
den 25. december

65:

Ketty Bagger,
Vordingborg, fylder 65 år
den 20. november

Ingrid Rasmussen,
Fredericia, fylder 65 år
den 23. november

Ulla de Blanck,
Trige, fylder 65 år
den 26. november

Kjeld Petersen,
København Ø, fylder 65 år
den 28. november

Kurt Ib Rasmussen,
Fredericia, fylder 65 år
den 4. december

Mogens Hoffmeyer,
Herning, fylder 65 år
den 27. december

60:

Jørgen Lysholm Jørgensen,
Greve Strand, fylder 60 år
den 26. november

Karin Balle Dufour,
Frederiksberg C,
fylder 60 år
den 14. december

Christian Sørensen,
Aalborg, fylder 60 år
den 17. december

Angelo Bianchi,
Odense SØ, fylder 60 år
den 25. december

Allan Reinhardt Olsen,
København SV,
fylder 60 år
den 27. december

50:

Britta Vestergaard,
Odense V, fylder 50 år
den 27. november

Pia Vad Lauridsen,
Odense SØ, fylder 50 år
den 16. december

Karvig Rasmussen var vores æresmedlem af Fredericia Tegnsprogsforening i mange år og er stille sovet ind den 4. august 2009, 88 år gammel.

Han var en meget kendt, hjælpsom og aktiv person i vores forening.

Karvigs navn var en forkortelse af hans morbrors og konens navn. Karen – Viggo (Kar – Vig) til Karvig. Karvig holdt tit ferie hos Karen og Viggo, da de ikke selv havde børn.

Han var selv opvokset i en døv familie og blev senere døvelærer på Fredericiaskolen. Der forelskede han sig i en sygeplejerske Grethe. De blev gift og fik to døtre.

Karvig havde et tydeligt tegnsprog – og tolkede ofte for døve. Senere blev han ansat som døvekonsulent.

Karvigs to morbrødre Viggo og Åge Thomsen, som var meget kendte her i Fredericia, sad i mange år som hhv. formand og bestyrelsesmedlem for Fredericia Døveforening (foreningens tidligere navn)

I 1955 blev Karvig vores rådgiver for foreningen og har gjort en kæmpe stor og hjælpsom indsats for os.

I 1961 blev han udnævnt som æresmedlem i forbindelse med hans store indsats indenfor døvesagen.

Æret være Karvig Rasmussens minde.

Daniel Vest, formand for Fredericia Tegnsprogsforening

Ny tolkekoordinator

Tolkecentret i Brohusgade har pr. 1. oktober ansat Morten Mortensen som tolkekoordinator.

Tillykke!

Den 6. august 2009 kl. 15.25 blev en dreng på 3880 gram og 55 cm født på Frederiksberg Hospital. Forældrene er Anita Otte Clausen, Vanløse og Kim Kanstrup Kjeldsen, København K.

Bedstemor i Thy

Min kære mand, vor far, svigerfar og farfar

ARNE MADSEN
* 19. april 1919

sov stille ind den 28. august 2009

Et hjerte af guld holdt op med at slå

To flittige hænder gik i stå

På familiens vegne

Jytte Madsen, Brønderslev

NEKROLOG

Gerlis – Gerda Alice Tvilum – er død

Arkivfoto: Vibeke Borup

Natten til fredag den 28. aug. 2009 sov Gerlis stille ind i sit hjem. Gerlis blev 69 år.

Den 4. sept. 2009 blev Gerlis bisat fra De Døves Kirke i København.

Gerlis, som var barn af døve forældre, var hele sit liv en ÆGTE "CODA" (Child Of Deaf Adults/Barn Af Døve Forældre).

I 1972 var hun med til at oprette Foreningen Børn af Døve og var i mange år foreningens kasserer. Da Gerlis pga. sit svigtende helbred ikke længere magtede posten i bestyrelsen, blev hun udnævnt til foreningens andet æresmedlem.

I forbindelse med at KC – Center for Tegnsprog og Tegnstøttet Kommunikation – sidst i 70'erne fik mulighed for at tilbyde et antal autodidakte tegnsprogstolke fastansættelse, blev Gerlis én af de 5 ansatte.

Gerlis var en fantastisk dygtig tolk – hendes tegnsprog var både smukt og udtryksfuldt – ligesom hun også til fulde magtede at tolke fra tegnsprog til et flot og varieret talt dansk.

Gerlis liv var ikke altid let. Hun mente selv, at et af hendes store problemer var, at hun havde svært ved at finde ud af, hvem hun selv var: – var hun døv eller hørende? – men hun syntes vist selv, at hun var "mest" døv.

Jeg tror, vi er mange, der er enige med hende og mener, at Gerlis var "hørende døv", og det er ingen hemmelighed, at Gerlis følte sig hjemme og bedst tilpas, når hun var sammen med døve.

De sidste år var Gerlis plaget af svær sygdom og fik tilkendt pension. Gerlis' store kærlighed til såvel døve som til tegnsprog betød, at hun på trods af sine egne vanskeligheder fortsat påtog sig jobs – nu som freelancetolk. I disse år var vi mange, som mødte Gerlis, der var på vej til/fra arbejde siddende i sin meget påskønnede 3-hjulede knallert.

Æret være Gerlis' minde.

Foreningen Børn af Døve
v/ Pernille Bott.

FORÆLDREFORENINGEN FOR DØVE OG TUNGHØRE BØRN

Bonaventuras Sekretariat
Høkerøvet 4, 7150 Barrit
Tlf.: 75 69 18 85, Fax: 75 69 18 84
E-mail: dittemor@profibermail.dk

Formand
Kristine Henriksen
Silene Allé 16, 2860 Søborg
Tlf.: 3969 3089
khe@post.tele.dk

Redaktør og foreningskonsulent
Gitte Dahl Iversen
Høkerøvet 4, 7150 Barrit
E-mail: dittemor@profibermail.dk

Bedsteforældreforeningen, formand
Karen Ellevang
Plovmarksvej 6, 2605 Brøndby
Tlf.: 43 45 09 51
E-mail: karen.ellevang@mail.dk

Stof til Bonaventurasiderne skal sendes
til Bonaventuras redaktør senest
et par dage før Døvebladets deadline.

AKTIVITETER I 2009/2010

Københavnertur med overnatning

Lørdag/søndag den 14. og 15. november

Tur til Svømmestadion Danmark i Esbjerg

Lørdag den 6. marts kl. 11.00
www.svdk.dk

Ålborg Zoo

Lørdag den 17. april kl. 11.00
www.aalborg-zoo.dk

Pinsetræf på Randbøldal camping ved Vejle

Fra fredag den 22. maj til mandag den 24. Maj
www.randboldalcamping.dk
Der vil ca. 1 måned før hvert arrangement blive sendt en invitation ud og den vil naturligvis også være at finde på vores hjemmeside.
Husk at alle kan melde sig til vores nyhedsbrev på hjemmesiden, www.bonaventura.dk
Og HUSK at afmelde eller ændre mail adressen, hvis I ikke vil modtage brevet eller får ny mail adresse.

Nye ideer til vores aktivitetskalender efter sommerferien 2010 er allerede i gang, her kan nævnes:

Tilmeldinger m.m. til løb rundt i landet
Landspokal/landskamp i fodbold
Tur til Lalandia Billund
Flere ideer kommer senere!

Hold øje med vores hjemmeside

Hilsen Bonaventuras bestyrelse

ÆLDRE- VEJLEDNINGEN

**Ældrevejleder
Region Midt- og Nordjylland**
Josephine Anker
Snaregade 12,1, 1205 Kbh K.
E-mail: ja@deaf.dk
Fax (DDL) 35 24 09 20

**Ældrevejleder
Region Syddanmark**
Mette Washuus
Snaregade 12,1, 1205 Kbh Ø
E-mail: mw@deaf.dk
Fax (DDL) 35 24 09 20

**Ældrevejleder
Region Hovedstaden**
Anne Margrethe Philipsen
Jagtvej 223, 1., 2100 Kbh Ø
E-mail amp@cfcd.dk
Sms 20 26 45 86
Fax 44 39 13 69
Teksttelefon 39 27 67 32
Telefon 44 39 13 50

**Pia Flindt-Jacobsen
(kun Aalborg Kommune)**
Døves Kulturcenter
Grønlands Torv 18,1,
9210 Aalborg SØ
Tlf. 99 31 50 71 / 25 20 03 33

Foto: Klaus Huse

TRÆFFETIDER FOR ÆLDREVEJLEDERNE

JOSEPHINE ANKER

'HEDEN', HERNING

Torsdag den 12. november kl. 14.00-16.00

LANGENÆS I ÅRHUS

Onsdag den 2. december kl. 9.30-11.30

EFTER GUDSTJENESTER:

Søndag den 15. november kl. 14.00 i Hans
Egedes Kirke i Ålborg

Lørdag den 5. december kl. 14.00 i Skive
Gl. Kirke

METTE WASHUUS

'FYNBOERNE', ODENSE

Tirsdag den 17. november kl. 13-16.30

'FRECIA', FREDERICIA

Torsdag den 3. december kl. 14.00-17.00

EFTER GUDSTJENESTER:

Søndag den 29. november i Michaelis
Kirke, Jyllandsgade 8, 7000 Fredericia

Søndag den 6. december i Hans Tausens
Kirke, Rugårdsvej 62, 5000 Odense C

ANNE MARGRETHE PHILIPSEN

BROHUSKLUBBEN, KØBENHAVN

Torsdag den 3. december kl. 9.30-10.30

VALDEMAR SEJR

PENSIONISTKLUB, RINGSTED

Torsdag den 12. november kl. 12.00-15.00

DØVES KIRKE, KØBENHAVN

Onsdag den 25. november kl. 10.00-11.30

Træffetiderne er med forbehold for
ændringer.

PIA FLINDT-JACOBSEN

Jeg træffes på mit kontor i Døves Kultur-
center mandage og fredage kl. 8.00-10.00
og i pensionistklubben onsdage kl. 13.30-
16.00, samt efter aftale.

Foto: Mette Berthelsen

**FREDERICIA DØVES
WHISTKLUB
DECEMBER**

Torsdag den 3. december kl. 18.45

**PENSIONISTKLUBBEN
"FYNBOERNE"**

DECEMBER

Tirsdag den 1. december kl. 13.00
Julekonkurrence med gløgg og æbleskiver.

**PENSIONISTKLUBBEN
"ÅKANDEN"**

Mødested: Langenæs Handicapcenter

DECEMBER

Onsdag den 2. december
kl. 9.30-13.00
Julehygge med døvepræst Karen Tikjøb.

**ÅLBORG
TEGNSPROGSFORENING
NOVEMBER**

Onsdag den 25. november kl. 19.00
Julefællesspisning. Foredrag v/ Lilly Krarup.

DECEMBER

Onsdag den 2. december kl. 19.00
Conny (frisør) klipper og fortæller om hårpleje.

Lørdag den 5. december kl. 17.00
Fælles julefrokost.

Onsdag den 9. december kl. 19.00
Instruktion i kaffebrygning med efterfølgende smagning.

**FREDERICIA
TEGNSPROGSFORENING
NOVEMBER**

Onsdag den 25. november
kl. 19.00-21.00
Foredrag v/ racerkører Nicki Thiim.
Der opkræves betaling for arrangementet.

**ÅRHUS DØVES WHISTUDVALG
NOVEMBER**

Torsdag den 26. november
Spilleaften.

DECEMBER

Torsdag den 10. december
Julehygge.

**VESTSJÆLLANDS
DØVEFORENING
DECEMBER**

Søndag den 6. december kl. 14.00
Gudstjeneste i Sct. Peders Kirke,
Herrestræde 1 A, Slagelse. Derefter er
der kaffebord med julehygge.

**VEJLE DØVEFORENING
NOVEMBER**

Lørdag den 28. november
Julebanko/juletræsfest.

**FYNS DØVEFORENING
NOVEMBER**

Tirsdag den 24. november kl. 10.00
Inspiration – netcafé og hobbyaktiviteter.

Torsdag den 26. november kl. 19.00
Whist.

DECEMBER

Lørdag den 5. december
Whist julearrangement med uddeling
af vandrepokal. Der vil blive serveret
fiskeanretning mm.

Søndag den 6. december kl. 14.00
Gudstjeneste. Herefter juletræsfest kl.
15. Se 'Pennen' for nærmere oplysninger.

Tirsdag den 8. december kl. 10.00
Inspiration – netcafé og hobbyaktiviteter.

Torsdag den 10. december kl. 19.00
Netcafé og skak (julehygge).

ANNONCER

ANNONCER

KØBENHAVN, SJÆLLAND, LOLLAND-FALSTER OG BORNHOLM

Alle gudstjenester øst for Storebælt foregår på dansk tegnsprog

DØVEPRÆSTER

(LL) Lise Lotte Kjær,
Hjortespringvej 107,
2730 Herlev

Alm. tlf: 44 53 42 22
Tekst-tlf: 44 53 42 36
Fax: 44 53 42 33
Mobil (3G): 31 79 99 57
E-mail: llk@km.dk

Træffes som regel i kirken torsdag
kl. 10-11, samt efter aftale. Mandag fri.

(CE) Christina E. Ebbesen,
M. Bechs Alle 23,
2650 Hvidovre

Mobiltlf (3G): 29 87 57 58
Teksttlf.: 38 89 57 58
Fax: 38 87 57 58
E-mail: ceb@km.dk

Træffetid onsdag kl. 9-10 samt efter
aftale. Fredag fri.

(ML) Marie-Louise Bork
Winther, barselsorlov til
1. januar 2010

DØVES KIRKE

Tekst-tlf: 35 35 08 54
Alm. tlf: 35 35 08 44
Fax: 35 36 11 02
Alm. tlf. og tekst-tlf. i
præsteværelset: 35 39 11 02
E-mail: tke@km.dk

Find kirken på internettet:
www.doeveskirke.dk
Der er åbent hus i menighedshuset
hver onsdag kl. 10-13. Indgang fra
parkeringspladsen. Alle er velkomne!

KORDEGN OG SOGNEMEDHJÆLP

Tomas Kold Erlandsen.
Mobil: 31 25 40 09
Træffes i Døves Kirke, samt efter aftale.
Fredag fridag.

KIRKETJENER

Inge Maglehøj Pedersen.
Mobil: 51 24 27 06
Træffes i Døves Kirke. Mandag fridag.

GUDSTJENESTER

(Se også TTV side 736)

NOVEMBER

Torsdag den 12. november kl. 13.45
Plejhjemsgudstjeneste
Nærum, Egebækvej 159,
Nærum. CE

Søndag den 15. november kl. 13.00
23. søndag efter trinitatis
Jakobskirken, Astervej 11,
Roskilde. EL
Bankospil.

Søndag den 22. november kl. 13.00
24. søndag efter trinitatis
Præstevang kirke, Tamsborgvej 2,
Hillerød. LL
Bankospil.

Søndag den 29. november kl. 14.00
1. søndag i advent
Døves Kirke, København. CE

DECEMBER

Søndag den 5. december kl. 19.00
Julegudstjeneste hos Fleur,
Center for Døve, Oktobervej,
Gladsaxe. CE og TKE

Lørdag den 5. december kl. 12.00
Skt. Nikolai Kirke, Kirkepladsen 20,
Rønne, Bornholm. LL

Søndag den 6. december kl. 14.00
2. søndag i advent
Sct. Peders Kirke, Bredegade 7,
Slagelse. CE

Onsdag den 9. december kl. 11.00
Adventsgudstjeneste m. plejhjem
Døves Kirke, København. LL

Søndag den 13. december kl. 14.00
3. søndag i advent
Nordre Kirke, Stubbekøbingvej 105,
Nykøbing Falster. LL

SYDJYLLAND OG FYN

DØVEPRÆSTER

(KT, TT) Karen Tikjøb,
og Terkel Tikjøb
(døveprovst),
Nyvej 14, Skærbæk,
7000 Fredericia

Alm. og

Tekst-tlf: 75 51 31 04

Fax: 75 51 38 72

E-mail: Karen Tikjøb:

kmdt@km.dk

Terkel Tikjøb:

titi@km.dk

Træffes som regel på Ulleruphus hver
torsdag eftermiddag, samt efter aftale.

MIDT- OG NORDJYLLAND

DØVEPRÆSTER

(EL) Erik Lundager,
Humlestien 2,
9230 Svenstrup

Alm. og

Tekst-tlf: 98 31 88 89

Fax: 98 31 88 85

Mobil og SMS: 29 27 10 18

E-mail: elu@km.dk

(IS) Irene Schjødt
Banevej 13, Hansted,
8700 Horsens

Alm. tlf: 75 65 64 58

SMS: 30 24 64 58

Fax: 75 65 64 59

E-mail: irsc@km.dk

GUDSTJENESTER

NOVEMBER

Søndag den 22. november kl. 14.00
Sct. Nicolai kirke, Nicolaiplads 3,
6000 Kolding.
Derefter banko i Midtgården.

Søndag den 29. november kl. 14.00
Michaelis Kirke, Jyllandsgade 8,
7000 Fredericia.
Kl. 15 er der banko i Tegnsprogs-
huset eller på Ulleruphus.

DECEMBER

Søndag den 6. december kl. 14.00
Julegudstjeneste
Hans Tausens Kirke, Ruggårdsvej 62,
5000 Odense C.
Derefter juletræsfest i Døvehuset.

Lørdag den 12. december kl. 14.00

Julegudstjeneste
Gl. Haderslev Kirke, Storegade 95,
6100 Haderslev.
Derefter juletræsfest i Sognehuset.

Søndag den 13. december kl. 14.00

Julegudstjeneste.
Jerne Kirke, Møllebakken 2,
6705 Esbjerg Ø.
Derefter julehygge på Jerne Kro.

Søndag den 13. december kl. 14.00

Julegudstjeneste (fælles med Midt-
Nord) i Kristkirken, Haderslevvej 38,
6000 Kolding. IS
Kaffe og julehygge i kirkens lokaler.

GUDSTJENESTER

(Se også TTV s. 736)

NOVEMBER

Søndag den 15. november kl. 14.00
Hans Egedes Kirke, Grønlandstorv,
Aalborg. IS
Efter gudstjenesten arrangerer
Aalborg Tegnsprogsforening kaffe
og banko i Kulturcentret.

Lørdag den 28. november kl. 14.00

Langenæskirken, Langenæs Allé 61,
8000 Århus C. IS
Kaffe og banko i kirkens lokaler.
Arrangeres af Århus Døveforening.

Lørdag den 28. november kl. 14.00

Sct. Nicolai Kirke, Torvet 1,
7100 Vejle. EL
Kaffe og banko i Døveslottet,
Ved Vandværket 1, Vejle.
Arrangeres af Vejle Døveforening.

Søndag den 29. november kl. 14.00

Bistrupkirken, Ringvejen 7,
9800 Hjørring. EL
Efter gudstjenesten afholder
Vendsyssel Døveforening sit
årlige julebanko.

Lørdag den 5. december kl. 14.00

Skive Gl. Kirke, Frederiksdal Alle 1B,
7800 Skive. EL
Der er kaffe, gløgg og æbleskiver i
Sognegården. Sidst på eftermiddagen
er der en lille julefrokost. Tilmel-
dingen skal ske til Døveforeningen
Midt-Vest.

Søndag den 13. december kl. 14.00

Hans Egedes Kirke, Grønlandstorv,
Aalborg. EL
Efter gudstjenesten er der gratis
kaffebord. Minna Eriksen ønsker
at stoppe som kordegn, og vi tager
afsked med hende denne dag.

Søndag den 13. december kl. 14.00

Kristkirken, Haderslevvej 38,
6000 Kolding. IS
Fællesgudstjeneste sammen med
Syddjylland-Fyn. Kaffe og julehygge
i kirkens lokaler.

Lørdag den 19. december kl. 14.00

Sct. Johannes Kirke, Fredhøj Allé 1,
7400 Herning. IS
Midtjysk Døveforening arrangerer
juletræsfest i Døvehuset.

ANNONCER